

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanoves i Maristany

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 19 de maig del 1933

SUMARI

A un quart de sis de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Rovira i Virgili al Govern demanant que es commemori el cinquè centenari de la mort del darrer Comte d'Urgell.

El senyor Sol s'hi adhereix en nom de la Minoria de Lliga Catalana.

El senyor Ruiz i Ponseti fa unes manifestacions en nom de la Minoria d'Unió Socialista.

El senyor Conseller Delegat recull el prec del senyor Rovira i Virgili i les manifestacions dels altres senyors Diputats.

El senyor Rovira i Virgili dona les gràcies.

Lectura d'un Projecte de Llei referent a la segregació de termes municipals.

Passa a la Comissió.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

El senyor Galés, en nom de la Comissió, contesta als senyors Diputats que havien impugnat la totalitat del dictamen.

Rectificacions dels senyors Abadal, Comorera, Tauler i Galés.

Nova rectificació del senyor Abadal.

Intervenció del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Intervencions dels senyors Comorera i Abadal.

Nova intervenció del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Manifestacions del senyor Ventosa i Calvell sobre l'ordre del debat i contestació del senyor President.

Resta acabat el debat de totalitat.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dimarts.

S'aixeca la sessió a tres quarts menys cinc minuts de nou de la vetlla.

S'obre la sessió a un quart de sis, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanoves i Maristany.

Al banc roig hi ha els honorables senyor Conseller Delegat, i senyors Consellers de Justícia i Dret, de Treball i Obres Públiques i de Governació.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

El cinquè aniversari de la mort del darrer Comte d'Urgell

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Virgili.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Senyors Diputats: Jo voldria adreçar un prec, o millor dit una simple indicació, al Govern de Catalunya a propòsit d'una pròxima, molt pròxima data històrica de Catalunya. El 1.º de juny propviuent farà cinc-cents anys justos que va morir al Castell de Xàtiva, rodejat de solitud, el darrer Comte d'Urgell, Jaume «El Maluarat».

Avui no ens pot interessar certament a nosaltres l'aspecte dinàstic d'aquella qüestió, però ens ha d'interessar el doble aspecte nacional i democràtic. En efecte: aquells que lluitaven al costat del Comte d'Urgell eren els menestrals, la pagesia, la baixa clerecia i la petita noblesa, i en canvi lluitaven en contra del Comte Jaume d'Urgell, l'altra noblesa, l'altra clerecia i la gran burgesia de Barcelona. ¿No fóra possible que amb motiu d'aquesta data històrica el Govern de Catalunya organitzés algun acte de commemoració? Jo recordo que fa vint anys a Espanya va haver-hi una commemoració ressonant d'aquella famosa sentència de Casp en virtut de la qual tres frares, un bisbe i dos advocats varen condemnar-lo a mort. ¿No podríem nosaltres commemorar la mort de la víctima personal d'aquella sentència? Avui nosaltres ja no ens hem de preocupar de parlar de reis. Reis propis no en tenim i reis dels altres no en volem; però en canvi tenim i volem viva i forta la nostra Nació. I és en aquest aspecte de neta catalanitat, de viva catalanitat, que creiem que Catalunya no pot deixar passar sense commemoració oficial el cinquè centenari de la mort del Comte d'Urgell.

Nosaltres, catalans d'avui, no podem dedicar a aquell màrtir un pompós panteó, perquè ningú sap on descansen els ossos del Comte malaurat, però podem dedicar-li el noble record de l'homenatge del nostre poble. I és en aquest sentit que posem la iniciativa a les mans del Govern de Catalunya.

El Sr. SOL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Sol.

El Sr. SOL: Res més, senyors Diputats, que adherir-nos al prec i a les manifestacions fonament patriòtiques que acabem de sentir de llavis tan autoritzats com els del senyor Rovira i Virgili.

Realment, la data històrica de la mort de Jaume, Comte d'Urgell, el darrer Comte català representant de la nissaga autènticament catalana, mereix realment aquest homenatge que es proposa que el Govern de Catalunya organitzi.

En nom no solament de la Lliga Catalana, no solament donant veu al que és i ha estat sempre esperit de la nostra agrupació política, sinó també recordant com un ressò llunyà, que ha representat molts anys aquella ciutat de Balaguer on va acabar la defensa dels afanys de Jaume d'Urgell, recordant això i ajuntant-ho al que ara ja és ben nostre i que ja coneixeu que és al fons de la nostra ànima, jo em permeto ajuntar la nostra veu a la veu del company Rovira i Virgili, perquè el dia 1.º de juny, el Govern de Catalunya reti aquest homenatge a la memòria de Jaume, el Comte d'Urgell, representant de la nacionalitat catalana.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: Tans sols breus mots perquè no ha de mancar la veu de la nostra Minoria en aquest assumpte. Ens ha semblat sentir que el senyor Rovira i Virgili s'excedia ja en aquest homenatge de pietat, a què feia referència el senyor Sol, en parlar d'un sumptuós mausoleu. Si això no ha d'influir en el Pressupost, no hem de dir res; però si hagués d'influir, desitjaríem fer constar que en el nostre entendre aquesta pietat potser resultaria exagerada.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Delegat.

El Sr. CONSELLER DELEGAT: Les paraules del meu estimat amic i company senyor Rovira i Virgili, recollides després per altres elements de la Cambra, de la Lliga Catalana i d'Unió Socialista de Catalunya, han de mereixer per part del Govern un acolliment fervorós i cordial.

Nosaltres, com el nostre company senyor Rovira i Virgili, desitjaríem donar a aquest acte senzill — que crec no ha d'influir en el Pressupost — tot el valor d'un símbol, però d'un símbol doble: d'una banda, el símbol com indicava el senyor Rovira i Virgili de la permanència, malgrat els obstacles i els entrebancs que troba, de la nacionalitat catalana en aquests moments d'inici en reprendre les seves llibertats; i per altra banda, la protesta per un acte d'injustícia històrica perquè en aquells moments no hi havia solament un problema nacional, sinó també un problema d'injustícia de caràcter històric que tenim interès en subratllar.

De manera que per part del Govern, amb el desig de col·laborar en la iniciativa del senyor Rovira i Virgili, veurà de donar-hi solució i de fer una commemoració que tingui aquella dignitat, aquella serietat i aquella noblesa que la importància de l'acte requereix.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Virgili.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Per a agrair cordialment al senyor Sol, al senyor Ruiz i Ponseti i al senyor Conseller Delegat, l'acolliment excellent que han donat a la meua iniciativa.

Lectura d'un Projecte de Llei referent a la segregació de terres municipals

(Un senyor Secretari dóna lectura al següent Decret:)

«Com a President de la Generalitat de Catalunya, a proposta del Conseller de Governació i d'acord amb el Consell,

He resolt:

Autoritzar el Conseller de Governació per a presentar al Parlament un Projecte de Llei referent a segregació de termes municipals.

Palau de la Generalitat, 19 de maig del 1933. — El President, Francesc Macià (signat).»

(L'honorable senyor Conseller de Governació, des de la tribuna, dóna lectura al següent Projecte de Llei:)

AL PARLAMENT DE CATALUNYA

Es donen molts casos de termes municipals que enclouen dintre d'ells dos o més nuclis de població, sovint separats per alguns quilòmetres i que tenen establertes unes condicions de vida i senten unes necessitats totalment diverses. Els veïns d'aquests pobles acudeixen al Govern de la Generalitat perquè els sigui resolta aquesta anomalia existent, a base de les corresponents segregacions, però malgrat que la petició és, en la majoria dels casos, absolutament unànime per part de les poblacions afectades, no es pot accedir a llur petició per no poder-se complir el requisit que el Municipi del qual se segrega no perdi les condicions que s'exigeixen en l'article 2.ª de la Llei Municipal del 2 d'octubre del 1877, actualment vigent, car una d'aquestes condicions, la que exigeix que el Municipi que es pugui formar i el ja existent resti amb un nombre d'habitants no inferior a dos mil, és, com ja es pot veure a primer cop d'ull, gairebé impossible d'aconseguir.

A fi, doncs, de poder facilitar el lliure desenvolupament de la vida municipal, en una part certament important, de les poblacions catalanes, s'ha cregut oportú de proposar al Parlament l'aprovació d'una Llei que deixi sense efecte l'exigència continguda en l'esmentat apartat primer de l'article 2.ª de la Llei Municipal, en els casos que la conformitat de les parts afectades aconsella de cercar la solució urgent, deixant per a la futura Llei Municipal la solució dels casos en què aquesta conformitat no existeixi; amb la seguretat que la mesura que es pugui prendre no podrà ésser en cap cas una porta oberta a abusos i extralimitacions, contra els quals ja constitueixen prou garantia, ultra el seny i la ponderació dels Regidors dels organismes municipals de Catalunya, la resta dels apartats del repetit article 2.ª de la Llei Municipal i els preceptes continguts en les altres disposicions vigents que regulen les garanties que s'han de reunir perquè puguin tramitar-se els expedients de segregació de Municipis i perquè aquests restin en condicions que els assegurin llur viabilitat i llur permanència.

Ateses les raons exposades, el Conseller de Governació, d'acord amb el Consell Executiu, té l'honor de sotmetre a la deliberació del Parlament de Catalunya el següent

PROJECTE DE LLEI

1.ª El Conseller de Governació podrà concedir la segregació d'una part d'un terme municipal per a unir-se a altres límits o per a constituir-se en un Municipi independent, encara que el primitiu Municipi o el que hagi de constituir-se no reuneixi el mínim de dos mil habitants, sempre que hi hagi la conformitat dels Ajuntaments afectats i de la majoria d'electors de cada Municipi i de la part de terme que vulgui segregar-se.

2.ª Resta ben entès que la tramitació dels expedients d'agregació i de segregació, s'hauran d'adaptar a les normes fixades en el Reglament de Població i Termes Municipals del 2 de juliol del 1924.

Barcelona, 19 de maig del 1933. — El Conseller Delegat, Carles Pi i Sunyer. — El Conseller de Governació, J. Selves i Carner.

El Sr. PRESIDENT: El Projecte passarà a la Comissió.

(Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.)

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Galés, per la Comissió.

El Sr. GALÉS: Senyors Diputats: Les reiterades i naturals al·lusions a la Comissió, penso que posen de manifest que ha arribat el moment de què aquesta intervingui en el debat.

Els torns en pro i en contra ja consumits assenyalen, perfilen, ja prou clarament, els contorns i respectives posicions de les forces polítiques de la Cambra respecte del Projecte de Llei i sobre el dictamen que es presenta.

Han tingut la virtut, i això és un guany parlamentari, de fer saber quin és clarament el pensament de cada una de les forces que han intervingut en el debat. Ha estat també un guany el que s'hagués produït una proposició incidental que, provocant un debat apassionat, va permetre deixar entreveure sense eufemismes ni trucatges, la posició real de cada una de les forces que han polemitzat sobre la qüestió.

Aquell incident dels anarquistes reunits a Vilafranca sota els auspicis de Sant Isidre, va donar lloc a què es produís un fort debat i a què perdés el control la força que es diu més conservadora, la que vol tenir més serenitat, i que, sortint-se de pollaguera, com vulgarment es diu, ensenyés el veritable intent que s'amagava dintre de la correcció parlamentària.

Vàrem ja aclarir aquella petita maniobra de l'antigua i vella escola maquiavèlica que consistia en posar a la Comissió enfront del Govern. El nostre primer Conseller, amb unes senzilles paraules, va desfer la bombolla de sabó. Aquell fou un joc d'infants, i si l'havien imaginat com a un expedient dilatori la continuació de la discussió de la Llei com a resultat d'aquell debat, significa aquesta posició aclarida, perquè no es pot parlar més que d'un dictamen, d'un dictamen que no pot dir-se que sigui de la Comissió contra el Govern ni del Govern contra la Comissió, sinó que en bona pràctica parlamentària és el dicta-

men de la Comissió que mereix el *placet* del Govern, que està d'acord amb el Govern.

I ara tenim clar que només pot ésser vàlida i que només pot ésser eficaç i fructífera la discussió que es tingui damunt d'aquest dictamen que està sobre la taula, que tenen els senyors Diputats. No es pot parlar d'altre dictamen ni apellar a històries d'interioritats de Comissió, perquè totes aquelles interioritats no significaven altra cosa que un mètode de treball, no significaven més que un intent d'estudi, en què tota la bona voluntat de la Comissió cooperava amb el Govern i cooperava amb tot aquell que estigués de bona voluntat disposat a fer-ho per a cercar els remeis més eficaços, més eficients, que constitueixen la Llei especial per a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

Jo he de confessar que ha d'ésser degut segurament a la inexperiència parlamentària del que us parla, que m'hagués trobat amb l'estranyesa d'haver-se rebut aquest dictamen amb tanta aferrissada hostilitat. Jo em feia la imaginació cànvida, ingènua, de què es tractava ara d'una Llei, que en diem la Llei petita, la de conflictes, una Llei que ha d'ésser com l'avantsala per a entrar a la resolució de la Llei més transcendental i interessant, de la Llei grossa, dels acondicionaments dels contractes de conreu. Em feia l'efecte de què aquest Projecte d'ara, aquest dictamen d'ara, hauria d'ésser rebut, especialment per aquelles forces que representen els que tenen més a perdre en el conflicte, hauria d'ésser rebuda amb una certa generositat, amb un altruisme, amb una visió política que digués que tot allò que ara pot portar la pau i la tranquil·litat al camp, que tot el que signifiqui assossegament de les consciències, és un bon ambient per a entrar a la discussió serena i reflexiva d'una Llei de la qual en definitiva en pot prevenir el progrés de la producció agrícola catalana i la tranquil·litat definitiva en el camp de Catalunya.

Em creia que ara amb aquesta Llei que tot-hom hauria comprès el seu caràcter d'urgència, i, tenint en compte la seva característica de transitoria, que haurien vist que es tractava únicament, més que d'una mesura jurídica, en el bon sentit de la paraula i tot, de mesures de Govern, perquè, en efecte, jo crec que en aquesta Llei àdhuc s'hauria pogut prescindir de tota l'assessoria jurídica, perquè en ella més aviat hi té intervenció el que és problema de fet, el que és un *factu*, que no pas el propi dret que hagi de determinar les relacions de moment. És la preparació, l'avançada per a les relacions jurídiques que s'hagin d'establir d'una manera permanent, i no esperava, per tant, que aquest Projecte hagués trobat una tan aferrissada hostilitat. I aquesta impugnació apassionada s'ha realitzat fent sortir tots els tòpics més arreconats d'un conservadurisme quietista. S'han servit, per a atacar aquesta Llei, de la posició que hi pot haver més reaccionària i potser, dient-ho amb una paraula ben clara, més contrarevolucionària. S'han col·locat, els que combaten aquest Projecte de dictamen, en una situació en la qual jo tractaré de demostrar que la passió hi ha intervingut molt més que la serena reflexió. Ens feia precisament el senyor Abadal una invocació a la serenitat, després que els seus havien desencadenat una turbulència a la Cambra. El venerable senyor Abadal — i a mi m'agrada

dir-li venerable perquè jo, catalanista, recordo la seva actuació digníssima en un moment revolucionari, dintre un palau veí d'aquest, i per aquella aureola m'agrada, a part dels altres mèrits que pugui tenir, de dir-li venerable. —, el senyor Abadal que compta al seu favor aquesta gesta revolucionària que a mi em serveix per a retre-li un homenatge de respecte tothora, estava potser més obligat a què continués tenint aquell seny, aquella ecuanimitat de què fa gala, de què volen fer gala. Perquè si examinem les paraules dites en la sessió d'ahir quan s'apellava a la serenitat — que acostuma a ésser com el crèdit, que és la cosa que s'ofereix més quan menys es necessita —, quan s'apellava a aquesta serenitat, se seguia una sèrie de dictèris, una sèrie de conceptes crudíssims contra el Parlament, contra el Partit que governa, en definitiva, contra el poble de Catalunya, perquè ens presentava a tots plegats, que som la Majoria i la representació del poble de Catalunya, com uns vulgars saltjadors de la Llei, com una gent que vol viure fora de la Llei, contra les normes de justícia i de convivència social; i el senyor Abadal és testimoni de com les seves paraules — paraules que si eren en ús del dret de Diputat — vorejaven la imprudència temerària, i això malgrat que foren escoltades amb tota mena de silenci i de respecte per la Cambra; paraules que ara no han de passar sense protesta, perquè la posició del senyor Abadal responia a la tesi de la Lliga, i la tesi de la Lliga és reduïda en esquema i segons la meua opinió al següent:

Diuen ells: «Primer, hi ha conflictes al camp i aquests conflictes hi són des del adveniment de la República; segon, aquests conflictes existeixen per incompliments, per infraccions doloroses i delictives dels contractes d'arrendament, provocades per l'Esquerra Republicana de Catalunya i pels homes que ocupen el Govern de l'Esquerra Republicana de Catalunya; tercer, aquests incompliments són dolorosos, són delictius, perquè aquests contractes tenen la força i la consagració d'estar formats d'acord amb unes Lleis i emparats per uns Tribunals». I havent situat així la qüestió, aleshores, la seva conseqüència és lògica: en treuen la solució de què davant d'aquest problema dels conflictes de conreu no s'ha de fer res; de què aquests conflictes de conreu que plantegen molt greus, inclús d'ordre públic en els temps passats, i jo deia també que no em preocupen per l'avenir, ja que tots aquests conflictes no se'ls hi dona cap solució per part de la Lliga, perquè es limiten a dir que quedin tal com estaven en el temps de la Monarquia i de la Dictadura. I, si no, llegim-ho en la part més expressiva del seu vot particular, a la part final, en què diuen que «en conseqüència, estimen que no procedeix alterar per mitjà d'una Llei especial i amb efectes retroactius les situacions jurídiques creades segons el règim legal vigent amb anterioritat». És a dir, que davant d'aquests conflictes i davant del nostre Projecte de Llei per a arranjars els conflictes, la solució de la Lliga és negar l'existència de conflictes i retrotreure tota la situació de fet i la situació de dret al temps en què va acabar la Monarquia borbònica. Aquesta tesi

suposo que us haureu ben bé adonat que és exactament la mateixa que la dels anarquistes de l'Institut de Sant Isidre; hi manca, està clar — per això són parlamentaris i per això tenen prudència — l'apellació a la violència, l'única característica que hi manca per a ésser ben bé igual. I en examinar aquesta tesi, veurem la seva feblesa, veurem com, realment, és fluixa. Per això convé fer-hi una mica d'història. Que no es senti gelós l'illustre company en Rovira i Virgili, el qual té dintre la història una ben conquerida autoritat.

Però convé que relacionem els fets actuals amb tots els de la tradició catalana i espero que no m'ho retreuran aquells que davant la tradició s'acostumen a posar en actitud idolàtrica. No entendríem cap fet sol si el destriéssim, si el prenguéssim i el volguéssim analitzar isolat; és necessari veure'l en sèrie segons els seus antecedents, i el conflicte dels parcers del camp, jo crec que necessita que el situem i el posem dintre el procés general humà, de nivellament i millorament de les classes treballadores i que vegem quina ha estat la trajectòria d'aquesta puja de nivell dintre Catalunya. Dintre Catalunya hi trobem que el moviment pot remuntar-se i hem de remuntar-lo a l'època en què l'única manera de treballar el camp era l'esclavatge pur i simple, merament transformat durant el colonat romà, quan va rebre unes influències de dret bàrbar amb les infeudacions visigòtiques i que va donar per resultat l'existència del serví de la gleba, que es converteix després en el pagès de remensa. Aquest punt és bonic de recordar-lo. És bonic de recordar-lo perquè el pagès de remensa és l'antecessor directe dels actuals conreadors del camp de Catalunya, en la seva filiació político-social és la seva antecendent immediata. El pagès de remensa és l'home que té el domini útil de la terra, que té dret a la propietat moble, però que ell mateix és un immoble de la terra i és venut junt amb el predi que conrea, no tan sols ell, sinó la seva família i que per acabar aquest estat de servitud ha de redimir-se mitjançant el pagament d'uns drets, mitjançant el pagament d'uns diners xops de suor i de sang i llavors es transforma amb allò que el mateix nom diu; home de remensa, pagès de redempció, aquell pagès de redempció que lluita durant segles per a obtenir una major llibertat. La nostra història ens recorda com de temps de Jaume I ja hi havia l'aspiració dels homes del camp, ben natural, a estar redimits de tanta servitud. El 1257 entre altres cartes de poblacions i franquícies atorgades per Jaume I tenim les de Figueres en la qual redimeix aquella pagesia. Tenim l'any 1395 els esforços de Joan I dirigits a les facilitats de redempció que demana al pontífex, en Benedict XIII. La reina Maria esposa de Martí l'Humà, germana de Benedict XIII, en 1402 torna a reprendre l'esforç perquè vingui aquesta redempció i fa bonic de llegir les paraules en què recolza aquesta petició. No voldria ésser llarg i donc la referència perquè pugui consultar-se.

Però convé arribar a la fi, convé alleugerir el pas del temps i veure com l'any 1462 arribava a conflicte aquell problema de la llibertat dels pa-

gesos que de tants anys venia congriant-se. Arribava a conflicte quan trobaven els pagesos qui els emparès, en el poder reial, quan les conveniències polítiques del poder reial aprofitaven els pagesos per enfrontar-se contra el feudalisme, contra la senyoria rebel. Llavors hi havia a Catalunya l'organització també de la Generalitat, però la Generalitat en aquella època eren els senyors feudals, eren els grans terratinents ennoblits, eren els grans abats de monestirs, era el braç militar, era la gent d'abús i de privilegi, i aquella Generalitat de Catalunya s'enfrontava planerament, totalment, contra les aspiracions de llibertat dels pagesos. ¿I quin és el llenguatge que gastava llavors aquella Generalitat de Catalunya? Parlava constantment dels plans diabòlics i detestables dels pagesos i dels que predicaven la llibertat dels pagesos. Contra d'ells volia emparar-se amb la santedat de les Lleis i els contractes; contra d'ells enarborava el principi de l'autoritat; contra d'ells retreia tot el que avui en diríem la juridicitat. Era en Francesc Verntallat, un home que necessita més que un mànsolèu un monument a Catalunya, el que aixecava la pagesia i l'organitzava d'acord amb les normes reials. Aquest pagès de Sant Privat de Bas en els castells d'Olot i Besalú donava al dret immanent de la pagesia la força que necessita sempre el dret per a triomfar. Quan s'establia la lluita oberta entre la Generalitat que llançava la seva careta i el poder reial i la reina en l'any 1462, Verntallat resistia i guarnia la Força vella de Girona contra aquell home cruel que comanava els pirates de la Generalitat de Catalunya i es deia Comte de Pallars. Enfrontada i aixecada la Diputació de la Generalitat per a defensar els privilegis dels nobles, dels grans terratinents de l'època contra el poder reial, la Generalitat que havia acusat abans a En Verntallat i als seus homes de voler fer pactes amb senyories estrangeres, amb gent forastera, no tenia ni el menor escrúpol en ésser traïdora al rei i per a defensar els seus privilegis es donava primer a Enric de Castella, i quan aquest l'abandonava i l'abandonava el seu lloctinent general En Joan de Beaumont, llavors es donava a En Pere, el Conestable de Portugal. Ben poc li va durar la corona comtal de Catalunya a Pere, el Conestable de Portugal, perquè si la rebia el 12 de gener del 1464 era el 26 de juny que moria. La Generalitat havia de cercar un altre home que la defensés, que defensés els seus abusos i privilegis i va ésser Renat d'Anjou, el qual passava la corona al seu fill Joan que era cosí del rei de França.

Fins aquí arribem i és necessari que damunt de la història ben ràpidament perquè un Parlament no es pot confondre amb una acadèmia. Hem d'arribar al 1486, a la data cèlebre del 21 d'abril, en la que el rei Ferran el Catòlic lliurava la signatura de la famosa sentència arbitral en el Monestir de Santa Maria de Guadalupe i llavors quedava establerta la llibertat dels remenses i abolits els seus mals usos sempre a base, per això, de pagament, de redempció. Aquests mals usos suposo que els senyors Diputats en tenen una lleu memòria, però convindria potser saber per quina causa s'havien aixecat els remenses, per quina causa havien mantingut una lluita tan aferris-

sada, i de vegades en aquestes hores ens resulta una mica humorístic, si no fos tràgic, el veure la llista de mals usos a què estava sotmesa aquella bona gent. Primer, la de remenses; però després, amb ella, els mals usos eren la *intèstia*, que volia dir que el senyor tenia el dret de cobrar la tercera part dels béns de tot home de la seva servitut que testés. Però si no tenia família, aleshores també es quedava el terç en virtut del dret d'eixorquia, si no tenia fills directes. I tenia el dret d'*arcia*, que és una mena d'assegurança al revés, que si es cremava el mas, o la jove o la borda, havia de cobrar també com a càstic d'haver-se-li deixat cremar la casa; i aquella *firma de forçat espon-salici*, que era el dret del senyor, de l'amo, a cobrar sempre que es fessin uns contractes, uns capítols matrimonials, hipotecant els béns a favor de la muller.

Altres mals usos i drets vénen ara, que poden semblar humorístics en aquestes hores. Entrem en aquell dret de fer-se criar els fills pels seus masovers, pels seus servents; entrem en el dret de la *cogucia*, que era el de cobrar si la pagesa enganyava al marit i es cobrava més o menys segons hi havia o no una connivència; hi havia el dret de *cuixa*, aquest dret que l'han volgut negar moltes vegades, però en la sentència arbitral de Guadalupe hi trobem aquesta clàusula: «*Ni tampoco puede en la primera noche que el labrador se casa dormir con la novia, o, en señal de dominio, la noche de bodas después que la mujer esté acostada pasar sobre dicha mujer.*» I la referència la dono en el llenguatge que l'he trobat. I si no hi havia aquest dret, encara hi havia més clarament el dret de fer-se servir per minyons i donzelles, abans de casar-se, a la casa senyorial.

D'altres i d'altres n'hi han, que fóra llarg de dir-vos, però veureu perquè m'hi refereixo ara; perquè aleshores el fet de què els pagesos demanessin la redempció d'aquests mals usos era tingut com un pla diabòlic, pertorbador, digne d'ésser esquarterat aquell que en protestés, com es va fer amb en Joan Pere Sala, prop de Granollers. I ara venim al nostre temps i veiem si té alguna semblança o apariència de semblança aquesta situació d'aleshores i la d'avui; veiem si avui troba també una resistència a la llibertat i reivindicació dels pagesos en la Generalitat de Catalunya. Sortosament, jo crec que la història, que s'encarrega per paradoxa moltes vegades d'esborrar les coses oprobioses i ignominioses, ens ha ofert ara el moment de què hi hagi una Generalitat de Catalunya que, contra aquella opressió que significava el poder del rei, representa un empar legal, jurídic, al pagès. Si abans era la Generalitat la que anava contra la pagesia, ara és la Generalitat la que dona a la pagesia allò que mereix segons justícia.

Avui tenim, si no els fets exactes, la mateixa situació d'esperit. Per què? Perquè el criteri que avui es segueix contra els afanys i dalers de la pagesia per a millorar una vida que els hi és impossible en les condicions en què fins ara s'havia tingut, és el mateix criteri de resistència que s'havia emprat aleshores. I si aleshores no es dubtava en cercar l'ajuda forastera, anant contra la nació catalana, vegeu que ara també hi han criteris d'anar a cercar l'ajuda, sortosament d'una gent no forastera, no estrangera, ni hostil, perquè en aquestes hores, quan s'ha votat al Parlament de Madrid la Reforma Agrària, ja poden anar-los a demanar justícia, contra les preteses atribucions indegudes de la Generalitat de Catalunya, per-

què quan hi ha a Madrid i a les Corts d'Espanya, de l'Estat federal, un criteri republicà, liberal i democràtic, com el que hi ha ara, són inútils les apel·lacions que es puguin fer davant d'unes reivindicacions, que no els hi sé veure la seva malícia ni la seva injustícia. És inútil que ara vulguin contraposar un poble contra l'altre; ni trobaran ajuda de la Generalitat, ni trobaran ajuda de gent forastera. Haurien, potser, d'anar a cercar més lluny una ajuda forastera, tal vegada un Hitler o un Mussolini; però aquí a Espanya no trobaran colla per anar contra la pagesia catalana.

I ara, passant una mica de la història i retrotraient-me als arguments d'un caràcter jurídic fets pel senyor Abadal, de la Lliga Catalana, jo només he de cridar l'atenció i remarcar com és falsa la posició de dir: «és que hi han uns contractes que s'han de respectar». Perquè, ¿quina és la base universalment consentida com a vàlida per a l'existència d'un contracte? Que les parts siguin lliures de contractar. Mentre no hi hagi una llibertat de contractament, mal es pot parlar d'un contracte vàlid; i del que es tracta precisament aquí és de negar la validesa d'uns contractes que havien desconegut aquest principi d'ètica, d'equitat natural, de dret natural, que és la llibertat de les parts. ¿És que es pot sostenir ni per un instant que els parcers hagin estat mai lliures per a posar les clàusules dels seus pactes? ¿És que es pot entendre que fos lliure un home que no tenia ni tan sols la llibertat de pensar, que no tenia — vosaltres ho sabeu tots i no hi haurà qui pugui negar-ho — ni la llibertat de votar, ni de tenir una idea política, que no tenia cap llibertat, perquè estava agafat per la dura Llei del bronze? No hi havia llibertat de contracte; dura Llei econòmica sense limitacions. Això és el que hi havia, què quan en el camp de Tarragona hi havia la Dictadura, prou se sabien aprofitar els amos sense consciència — que de tots n'hi han —. Sabien aprofitar-se per a pujar l'arrendament de cada jornal d'avellaner fins als núvols, i no hi havia més remei que acceptar-lo al preu que fos, amb els ulls tancats i a cos perdut, perquè darrera, hi anava la llar, hi anava el pa de la família. ¿I és aquesta la llibertat de contracte de què ara ens veniu a parlar? Llibertat de contracte n'hi haurà si sabem fer una Llei que limiti els abusos i les expoliacions. Amb la Llei de la monarquia no hi havia cap llibertat de contracte; era la dura necessitat que obligava a prendre la terra fos com fos i a pagar el que fos, amb la quota a part que fos, per tal de tenir permís de treballar aquella terra.

I deieu: ¿és que aquells contractes estan fets segons unes Lleis? Molt bé; segons quines Lleis? Segons aquelles Lleis de la monarquia, segons aquelles Lleis de la Dictadura. ¿I quina és la característica de validesa d'una Llei? ¿I quin és el fonament vàlid d'una Llei? Per a nosaltres demòcrates, per a nosaltres liberals i republicans, només hi ha un fonament de la Llei, no n'hi pot haver d'altre. No n'hi han de Lleis divines, ni de Lleis que siguin la voluntat del príncep, ni Lleis que siguin la voluntat de l'oligarquia; no hi ha més que un sol fonament de la Llei: és la Llei que surt de la voluntat popular, és la sobirania popular l'única font vàlida per a tota Llei. I ara us dic: ¿tenien les Lleis de la monarquia aquest fonament, l'únic acceptable per a un demòcrata, d'ésser filles de la lliure voluntat popular? I no entenc que hi hagi ningú dintre d'aquesta Cambra que gosi

afrontar la responsabilitat de sostenir que aquelles farses monàrquiques i aquelles tiranies dictatorials, poguessin convalidar amb una imatge, amb una figura de sobirania popular, l'essència d'aquelles lleis. Diu: «És que no n'hi havia d'altres, i amb alguna cosa havia d'arranjar-se.» Ah! Però no parlem del dret, ni de la justícia: parlem del fet de força, de la mateixa manera que Catalunya era esclavitzada perquè havien triomfat les armes de Felip V, i havia pacificat el Principat, però no parlem del dret ni de la justícia, que estaven subvertits i precisament per això el poble va anar a reprendre allò que hom li havia pres, i va reprendre aquella facultat de fer les Lleis. I quan ara es facin les Lleis per voluntat del poble i per mitjà dels seus legítims representants, aquestes sí que seran intangibles per tots costats, aquestes sí que tindran un fonament natural de dret i d'ètica jurídica. Mentrestant, no vingueu a defensar aquelles Lleis, que si les defenseu mireu a quina conseqüència us heu d'exposar, que heu d'ésser tinguts pels darrers i pels supervivents defensors de les Lleis de la monarquia.

No entraré a discutir tampoc aquell altre llaç, aquell altre parany del qual se'ns parlava en retreure la voluntat i les sentències dels Tribunals. El nostre company, el Diputat senyor Tauler, va saber demostrar prou com en el llaç pestilent de la juridicitat no ens hi ofegàrem nosaltres. Nosaltres no podem pas anar a retreure una autoritat d'una màquina completament monàrquica i que àdhuc dintre de la República no hi ha hagut encara el temps suficient per a reorganitzar i per a depurar. Treguérem el règim; però els organismes del règim, això ho sabem prou i massa bé tots, encara perduren amb llurs xacres essencials i tota la burocràcia, sigui de la part que sigui, com aquella d'Hisenda, o com la de Justícia, la trobem també tarada per tots els vicis de la monarquia. Mentre no s'hagi fet un foc nou, un foc renovador, la República tindrà sempre el perill que aquest vi novell de generositat i de renovació, si se'l vol posar dintre de les bótes velles, agregi, i, per tant, la República sabrà si ha d'anar a recórrer a unes bótes noves perquè el vi novell fermenti i sigui saba de vida pel nostre poble.

I vaig a acabar, perquè em dol omplir massa l'espai de temps del Parlament. Però no ha d'ésser sense fer notar com aquests defectes de l'Administració de justícia, que, en definitiva, anaven a burlar fins al sarcasme, fins a la contumèlia, els drets concedits als parcers, als arrendadors, a tots aquells que paguen una quota-part o una renda; aquests vicis, i aquest mal i aquest dany estaven previstos pel mateix Ministeri de Justícia, i no he de recordar sinó aquesta Ordre del 10 de novembre, que diu: «A pretexto de deficiencias en la disposición y quizá en algún caso como un fin obstaculizador por parte de los llamados a aplicar estos Decretos...»; ja n'hi ha prou. S'havia donat ben bé compte el Ministeri del sabotatge, del boicot que es feia a les Lleis de la República; i si això ho deia un Ministre que havia dictat aquestes Lleis de revisió, veieu com podien dir-ho tots els que s'havien d'acollir a aquest Decret i estaven sotmesos als obstacles que feien malbé l'esperit sa d'aquelles Lleis.

I ara no em toca sinó recordar que la posició de la Lliga Catalana és completament inoperant,

perquè no ve a donar solució, sinó que nega la solució; ni accepta aquest dictamen, ni en presenta un altre. Senzillament, el seu sistema és d'un quietisme completament eixorc, perquè tancar els ulls ara davant d'aquests conflictes del camp, solament pot suposar dues coses: o aquell intent que retreia un dia el senyor Duran i Ventosa a Madrid, dels estrusos que es volen amagar el cap sota l'ala, o bé un del·liberat propòsit obstructionista d'anar empitjorant els conflictes en lloc de resoldre'ls, i de fer cada dia una miqueta de revolució, a manera de la F.A.I., una miqueta de contrarevolució; d'anar cada dia desprestigiant una mica les institucions republicanes i demostrar que, ni les autonòmiques serveixen per a arranjar res. Aleshores aquesta és la posició lògica, si volen ells mateixos; però que no ens parlin ni en nom del dret, ni de la justícia, ni en nom de Catalunya, perquè la víctima en definitiva d'aquesta posició quietista i suïcida, serà la producció agrícola i la riquesa de Catalunya, i és el que el Govern i nosaltres volem defensar amb aquesta Llei i Projecte de Llei, que és una invitació a la pau, que és un armistici, una proposició de pau i treva, i sabem tots nosaltres com, per una banda contendent hi ha hagut l'acatament a aquests propòsits, mentre que, per l'altra, s'ha anat aguditzant la tivantor, i s'han preparat tota una sèrie de... — no trobo la paraula que sigui prou respectuosa i parlamentària —; però que significa tots aquests recursos de desnonaments, tots aquests propòsits de llençament que estan per damunt del camp i inquietant les llars dels nostres pagesos, sense voler-se atendre els resultats de les deliberacions del Parlament autònom, sobre el que, en definitiva, vingui a dir la Llei.

La Comissió, amb un perfecte propòsit de bona voluntat, sense mira partidista, ha anat a cercar el millor mitjà que ha trobat, d'acord amb el Govern, per remeiar els conflictes. Ha volgut donar aquesta sensació de pau i treva per a poder entrar en un ambient de calma i de reflexió al judici de la nova Llei. No serà culpa ni d'aquesta Majoria, ni de la Comissió, ni del Govern, si hi ha qui vulgui transformar aquests Projectes i aquestes intencions, en una llavor de guerra, i ell en tindrà la collita. A nosaltres ens pertoca dir, per a acabar, que estem disposats a rebre totes les proposicions de millora, totes les suggerències que puguin perfeccionar la Llei, però que mantenim el dictamen, i que aquests perfeccionaments que puguin venir els admetem de tota banda, perquè no posem en la Llei ni tan solament un bri d'amor propi. Són massa transcendents les qüestions que ara es juguen en aquesta hora, perquè nosaltres poguem posar-hi una mica de passió mesquina. És amb una perfecta ecuanimitat, sense fer cas de les preteses coaccions d'una banda, ni d'aquelles incitacions que puguin venir d'altra, que nosaltres mantenim aquest Projecte de Llei amb un esperit obert, sense tancar-lo.

Els senyors Diputats en aquesta hora saben que no podem admetre la tesi regionalista, en cap aspecte, perquè no és cap solució, i en quant a la Unió Socialista, jo recordo i he de fer-li referència, els parlaments del senyor Serra i Marret, per a reservar-ho ben especialment a l'ho-

norable Conseller de Justícia i Dret, doncs fou el mateix senyor Serra i Moret que deia com tindria un gust en dialogar amb el senyor Conseller.

En quant al senyor Comorera, jo recolliré una mica les seves paraules, per a dir-li que més bé que una oposició a la totalitat, m'ha semblat veure en ell una doble situació: Per una part, ben clarament, una acceptació de les tendències i principis de la Llei. Per altra part, una censura, que respon a la seva posició de Partit, i de Partit de classe, que és com la Lliga, amb la sola diferència que ell ho deia ben francament, ho proclama a tothora, i sap les conseqüències lògiques de la seva posició.

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. GALÉS: Aquesta posició del Partit Socialista, posició d'un Partit jovent, d'un Partit impetuós, que té pressa per anar a les seves reivindicacions, és perfectament entesa; però no creieu que pugui fer massa forat dintre d'un Partit d'Esquerra, que té la responsabilitat d'un Govern i en aquests moments és majoritari.

Aquestes posicions, no obstant, poden millorar el Projecte, i quan es discuteixi l'articulat, creiem que aleshores serà el moment més adient per a veure quines siguin les innovacions que puguin acceptar-se i introduir-se. (*Molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: Senyors Diputats: És clar que encara que no fos més que per a un deure de cortesia jo m'hauria d'aixecar a rectificar; en primer lloc per agrair les paraules de consideració i afecte que m'han adreçat així el senyor Tauler en el dia d'ahir, com el senyor Galés en el dia d'avui.

Jo vull recollir-les en poques paraules. El senyor Galés ha tingut la bondat de recordar una actuació meua d'anys enrera de la qual realment he de confessar que estic enorgullit. I la meua posició d'avui és igual a la d'aleshores. Volia aleshores defensar un dret i defensar una situació jurídica; vull avui defensar el dret i defensar una situació jurídica, perquè per a mi, el fonament de tota societat, la base de l'ordre, la base de la tranquil·litat i de la pau, és que aquesta societat es fonamenti en un dret i en una base jurídica.

I quina és, quina ha d'ésser? Naturalment; el món marxa; les circumstàncies canvien, i les relacions d'home a home, per consegüent que és el nucli de les relacions jurídiques, també canvien i poden modificar-se. Però és precís, però cal, qualsevol modificació que es faci, es faci fonamentant-se sempre sobre el dret i en la justícia.

Ho va dir el mateix Conseller de Justícia el dia que va presentar el seu Projecte de Llei en afirmar que tot ha d'ésser sobre la base d'una estructura jurídica; i jo demano aquesta estructura jurídica i que sobre els principis dels drets es fonamentin totes les solucions que es vagin a donar als conflictes que han existit.

Ara, jo he de dir que he de rectificar algun dels conceptes emesos pel senyor Tauler i pel senyor Galés. No he de rectificar res, absolutament res, del que vaig dir en el dia d'ahir. Jo crec que

no vaig fer més que presentar les bases de la situació del conflicte en el dia d'avui, a l'objecte de què plantejat el problema es pogués resoldre amb justícia i equitat. Tot el que eren conseqüències de les bases i premisses que vàrem sentar, entenc que eren conseqüències que no sols podia derivar-los jo, sinó que les derivava, qualsevol que volgués completar el sillogisme treient les conseqüències fatals que deriven dels fets que jo havia establert.

Ja sé que a nosaltres sempre se'ns ha de fer la mateixa acusació: Que la nostra posició, que en els nostres principis i en les nostres defenses o impugnacions, defensem interessos, que defensem interessos de classe. En totes les qüestions del món hi han interessos. És natural; però jo vull dir que en la situació en què ens vàrem posar ahir i en totes les paraules que vàrem pronunciar ahir, precindíem absolutament d'interessos, perquè jo entenc que per damunt dels interessos dels uns o dels altres està sempre el que jo he dit abans i en el que em faré pesat, potser, i que és la característica especial de la meua vida: el principi del dret, el fonament del dret, el fonament de justícia; perquè hem de respectar tots la justícia, si no volem anar a l'anarquia i la guerra constant entre uns i altres.

El senyor Galés ha entrat en una llarga disquisició d'història respecte dels conflictes que les qüestions de la terra han donat a Catalunya; i en aquesta llarga disquisició històrica ha volgut posar en una situació d'igualtat la que avui hi ha en els problemes de la terra amb el que eren al segle XV, quan els pagesos de remensa.

S'ha dit que a conseqüència de la redempció, de la redempció dels pagesos de remensa, han vingut succeint-se les generacions fins als conreadors de la terra en el dia d'avui. Perdoni'm el senyor Galés si jo declaro, si jo dic, que jo ho veig completament al revés. Els successors d'aquells pagesos de remensa que varen obtenir tantes i tantes facilitats en virtut de la sentència de Guadalupe a què la V. S. es referia, són els propietaris del dia d'avui. Sí; són els propietaris del dia d'avui perquè varen anar adquirint aleshores les terres de les quals es varen limitar els drets dels senyors i es va cercenar la propietat dels senyors i es varen quedar amb aquestes terres; i de generació en generació han vingut a ésser els propietaris del dia d'avui. Prengui's en compte això, que és una dada molt important pel dia de demà, perquè quan es subvenen els principis jurídics i es canvien les coses, vénen les evolucions de manera que aquells als quals es vulgui donar la propietat en el dia d'avui, es trobaran en el dia de demà en igualtat de condicions que els que les circumstàncies actuals puguin perjudicar.

Jo no dic que no fossin justes les peticions dels remenses; jo no dic que no fos just que es traguessin aquells resquicis senyorials i jurisdiccionals d'aquell temps; però en el fons hi hagué altra cosa. Sí; en el fons hi hagué altra cosa; va haver-hi un rei que no va fer més que agitar les concupiscències, no ja atendre els justos drets i aspiracions dels peticionaris, sinó agitar les concupiscències d'aquells pagesos de remensa, perquè es va posar contra Catalunya, contra els drets de Catalunya. Tota la història del segle XV, no és més que Catalunya que arriba a un estat de contrarietat contra el rei que havia prescindit dels

seus drets. I aquest rei es val, per a anar contra les institucions que representa en Catalunya, de totes les agitats, que ell mateix fomenta en els pagesos de remensa. No és ja l'atenció a les peticions justes i nobles d'aquests pagesos, sinó que és l'agitació dels mateixos pagesos. I no era solament la Generalitat de Catalunya la que volia defensar els drets de Catalunya, sinó que era inclús el Consell de la ciutat de Barcelona, en el qual intervenia tota la gent que representava l'element popular de la ciutat de Barcelona.

El rei es valia d'aquesta agitació per al Poder, per a refermar el seu poder i per a limitar les llibertats del poble; com en el dia d'avui, el Partit que usufructua el Poder ha vingut també a conrear tota aquesta ambició dels que conreen la terra per tal d'obtenir el Poder i consolidar el Poder i afiançar les eleccions. (*Rumors.*) I en tant hi ha semblança, que llavors, ¿sabeu el que deien els Consellers de Barcelona no solament en les actes del seu Ajuntament, sinó en lletres adreçades al rei, quan el rei els deia que aquestes agitats s'havien d'acabar? Doncs deien: «¿Com poden acabar-se, si aquestes gents diuen que obren amb el consentiment del rei?» Com en el dia d'avui — ho sabem tots — que diuen els conreadors: «Nosaltres hem de guanyar, perquè tenim el consentiment i el permís de la Majoria.»

Alguns senyors DIPUTATS de la Majoria: Perquè tenen raó! (*Rumors.*)

El Sr. ABADAL: I va acabar aquella agitació. I com va acabar? Va acabar amb la sentència de Guadalupe, retardada pels reis, per a mantenir aquesta agitació de la terra, a l'objecte d'adquirir un major poder, amb l'objecte de dominar Catalunya i de treure-li les seves llibertats, quan la mateixa sentència, quan els mateixos principis de la sentència, feia vint anys que la Generalitat els havia proposat per a acabar amb aquelles agitats.

I què va ocórrer? Doncs que la sentència va establir principis nous de dret que és el que jo deia ahir que havia d'ésser. Ha d'haver-hi una nova Llei? Feu-la; però feu-la amb justícia i equitat, i fins que aquesta Llei sigui feta s'ha de complir l'altra Llei, com llavors va passar amb la sentència de Guadalupe, que es va respectar l'altra. I tornem a la qüestió, limitant-nos al temps present ja que la història es pot interpretar de diverses maneres. Ja hem vist la manera com la interpreta el senyor Galés...

El Sr. GALES: Exacte.

El Sr. ABADAL: ...i la manera com la interpreto jo. Tornem al dia d'avui i veiem si és o no és veritat el que jo vaig dir, o sigui la manera com ha vingut la situació actual i la manera com s'havien establert els conflictes.

El conflicte de la terra, deia el senyor Tauler, havia vingut a conseqüència de la guerra europea. Abans no hi havia conflicte, les coses estaven en calma, es pagaven els arrendaments o les quota-parts en la forma preestablerta. Però vingué el temps de la guerra, vingueren els augment dels lloguers de les cases i s'imposaren en relació a les finques urbanes determinades condicions derivades de disposicions de caràcter legal que atorgaven un major dret als arrendataris per tal que no hi haguessin abusos, per part dels pro-

pietaris. I establia el senyor Tauler una semblança igual al cas de la terra. No és el mateix, senyor Tauler, no és el mateix, perquè a conseqüència de la guerra i de la post-guerra, el que va ocórrer fou una major concentració de gent a les grans ciutats, i aquesta concentració major dóna lloc a la manca d'habitacions, i, naturalment, això va determinar la puja dels preus d'aquestes habitacions en virtut d'aquella Llei de l'oferta i de la demanda, que per més que feu es podrà detenir momentàniament, però que en el fons de les coses regirà sempre. I davant d'aquest conflicte de la manca d'habitacions, de la carestia d'habitacions i dels preus exagerats de les mateixes, vingueren aquelles disposicions que limitaven els drets dels propietaris de les finques urbanes.

Però ara no estem en aquest cas. ¿Es que per ventura dintre de la situació actual de Catalunya i els remeis que se li volen buscar i de la manca de terres, és una solució la parcel·lació o el parcel·lar-les en diversos individus? Ah!, no. Es deixen les terres a la mateixa gent i se'ls hi diu que paguin menys. Ni el conflicte és el mateix ni la resolució és igual.

De manera que l'ecuació que posava el senyor Tauler no obeïa a res, no veig que hi hagi motiu per a sostenir-se. Però sempre tornem al mateix. La qüestió és produïda després del 1914. Abans no hi havia conflicte. Ara han vingut uns augmentos — diuen — en contractes abusius. Perfectament; a això obeeixen les disposicions de revisió, i quant aquests contractes es resolguin i es torni a les rendes del 1914 i es resolguin els assumptes corregint els abusos que hi hagin, quedarà solucionada la qüestió i els que no hagin demostrat que se'ls hagi augmentat des del 1914, és de creure que en aquests casos no hi ha hagut abús, i per això torno al meu argument d'ahir: Lleis transitòries amb les quals s'estableixin el necessari per a corregir aquests abusos i per a tornar a les rendes del 1914; però una vegada exhaurit el període transitori i corregits els abusos, tornarem a estar en la situació de dret fins que vingui una nova Llei que estableixi els termes necessaris per al règim de les noves Lleis.

Ara bé; és aquesta la solució que es proposa? ¿Es aquesta la solució que es diu que es dóna en qualsevol dels dictàmens que s'han presentat? Indubtablement no; perquè el que es diu ara és que els conreadors hauran de pagar solament el 50 per 100 del que paguen, i jo preguntó: ¿Té això relació amb les rendes del 1914 i amb els abusos que s'hagin pogut cometre després d'aquest any? Evidentment, no; perquè el 50 per 100 que s'establia que s'havia de consignar amb motiu dels recursos de revisió era una cosa transitòria i el que vaig dir ahir a propòsit de què no s'havia dit la veritat als conreadors respecte d'això, ho he de repetir avui i ho he de repetir, encara que no voldria repetir-ho. A la gent calia dir-li que aquest 50 per 100 és el que havien de dipositar transitoriament, però que quan s'hagués arribat a una resolució, havien de pagar tota la renda. Això és el que s'havia de dir, perquè la gent no s'enganyés i vinguessin agitats fora de lloc.

Però penseu al mateix temps, que en posar una

sola regla de pagament de renda en el 50 per 100, el que abans quedava en un mateix nivell, tots iguals, constitueix ara una desigualtat com us deia en el dia d'ahir, una desigualtat absolutament irritant perquè, vegem una mica. Per exemple, hi ha els rabassaires, els veritables rabassaires, que, amb tota aquesta cosa i aquesta agitació en què s'ha anat a produir una confusió tan extraordinària com s'ha pogut, es bateja amb el nom de rabassaires tota mena de parcers i arrendataris. I hi ha unes diferències extraordinàries d'uns i altres. Anem a veure el que passa. Amb els rabassaires, els veritables rabassaires, aquells que han estat ells els que en propietats d'altres han plantat la vinya, posant les estagues, els arbrats, els ceps mateixos i els seus treballs per a la plantació, que vénen a tenir una co-propietat, en tant en quant aquells ceps existeixen, amb el mateix propietari de la finca, i poseu-hi al costat aquells que han rebut les estagues dels amos i dels propietaris i que només han posat els treballs de plantació, que estan en una situació diferent a aquells altres pels quals la vinya i els treballs de plantació han estat fets pel propietari, que estan en una situació diferent. ¿I han d'ésser iguals tots en el rendiment de renda que han de donar aquells que precisament hi tenen la propietat dels ceps i aquells que no la hi tenen; aquells que hi tenen el treball d'haver plantat els ceps i aquells que no l'hi tenen? Tot el que sigui dintre d'aquests assumptes voler posar un principi igual per a tots, és una font de les majors desigualtats. I desenganyeu-vos — desenganyeu-vos —, que la gent té arrelat el sentiment de justícia tan fonament, que amb això mateix vosaltres no feu res més que obrir una nova porta de conflictes, perquè aquell que sap que hi té més a dintre de la terra que conrea i la veu igualada en això amb aquells altres que no hi tenen tants treballs ni tantes suors, ells mateixos seran els que renegaran d'aquest principi d'igualtat que els desigualtza tots.

Però anem més endavant, anem més endavant. Suposem dues propietats, dues finques, costat per costat l'una de l'altra, de les mateixes condicions, de la mateixa fertilitat, de la mateixa producció, igualment conreades, i la primera, el propietari cobra a mitges, i l'altra cobra a terços. Ara bé: ¿per què amb aquest principi d'igualtat s'han de desigualar les condicions, posant en una inferioritat a l'un de l'altre, quan es tracta de finques que estan en les mateixes condicions les unes que les altres? ¿I no sabeu, al mateix temps, que hi ha finques en les quals el pagar un terç ve a representar una cosa perfectament suportable per al conreador i que en altra que es paga un quart o un cinquè el conreador no hi té la vida? Totes aquestes són coses de desigualtat que vosaltres no feu res més que augmentar-les en el moment que voleu posar un principi d'igualtat per a corregir totes aquestes desigualtats. (*Uns senyors Diputats de la Majoria fan senyals de negació.*) Em senyalen que no; jo espero que em demostrin el contrari, perquè em sembla que és una cosa tan clara que més no ho pot ésser.

Ens dieu que nosaltres pretenem matar la qüestió i que davant dels conflictes del camp no es faci res. No; no és això. No és això, almenys jo no vaig dir això o no vaig pretendre dir això. Jo el que vaig dir és que s'havia d'obeir el principi de la justícia i amb el respecte al dret i als Tribunals de Justícia;

però que no s'hagin de cercar atenuacions, formes de pagament que facilitin la sortida d'aquests conflictes, això jo no ho he dit. Indubtablement, es poden cercar; indubtablement, hi ha manera de facilitar el compliment de la Llei a aquells que no l'han complerta; indubtablement que hi ha manera d'atenuar el foc que s'ha fet en els conflictes que s'han creat dintre de la qüestió de la terra. No és que nosaltres ens tanquem a la banda, a dir «aquí no s'ha de fer res». No; aquí s'ha de resoldre el conflicte, obeint la Llei, però donant facilitats per al compliment de la Llei.

(*Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Cultura.*)

I bé: naturalment, ha passat allò que jo vaig dir ahir que entenia que passaria amb les contestacions que se'm fessin a les meves manifestacions: de què tornarien a sortir totes aquelles fórmules generals de què hem d'acabar amb el feudalisme i que hem d'acabar amb el caciquisme i hem d'acabar amb totes aquestes coses que no són res més que coses atàviques que vénen de qui sap quan. Però, ¿parleu seriosament de feudalisme en el dia d'avui? (*Rumors en la Majoria.*) Cerqueu-les aquestes resquícies del feudalisme, i nosaltres serem els primers que us posarem la signatura per acabar-lo. Però, ¿com que no les trobareu! I caciquisme? Caciquisme en el dia d'avui? (*Rumors i rialles en la Majoria i Minoria socialista.*) L'existència d'aquesta immensa majoria en aquesta Cambra, ho representa que no hi ha caciquisme, o que el caciquisme és vostre. (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. ARNAU: És la mort del caciquisme!

El Sr. ABADAL: Tot avui, tot avui va el vostre pensament contra aquesta classe «nefanda» dels propietaris. ¿I per què no hi penseu també una mica amb els propietaris? ¿És que n'hi ha de moltes classes de propietaris! I penseu en una altra cosa: que si vosaltres tireu contra la gran propietat, seran precisament els grans propietaris els que menys patiran d'aquells agravis que feu a la justícia i al dret en aquestes coses. Ah! però, senyors; hi ha petits propietaris, amb els quals val la pena de què hi penseu. Aquesta gent que amb el seu treball, amb el seu suor, amb les seves espatlles, han adquirit un tros de terra, tros de terra que no representa el suficient per a la seva vida i per a la vida de la seva família i que les rendes que d'ella en treuen els ajuda, perquè juntament amb un ofici, amb una professió, amb qualsevol d'aquestes coses, poden anar sostenint la seva família i poden anar complint les seves necessitats. I aquests propietaris humils, no solament tant, sinó moltes vegades més que els propis conreadors i que els propis rabassaires, són els que patiran més amb aquesta Llei que vosaltres voleu fer. Vegen si en el fons d'aquestes coses hi haurà o no hi haurà un principi de justícia que s'alçarà per a dir que aquesta Llei no obeeix a aquells principis de dret i d'equitat a què deuria d'obeir per a acabar amb tots els conflictes del camp i per a acabar totes les agitacions que hi han hagut a la terra!

Ha vingut allò que també jo anunciava ahir: el nou règim, els fets revolucionaris. Vosaltres ens dieu. «Sou uns "cavernícoles", el que voleu sostenir són les Lleis de la monarquia, aquelles Lleis absurdes, aquelles Lleis tiràniques,

aquelles Lleis despòtiques.» Ah, senyor Tauler, el nostre dret no és això! Amb res del dret del camp, amb res del dret que es refereix als conreus de la terra i als contractes agrícoles no hi ha tocat la mà ni la monarquia ni la Dictadura; és el dret que s'ha anat formant ell mateix, pel poble, en contacte directe dels uns i els altres, per l'evolució del temps, en què el poble mateix es dictava el dret i es feia el dret que aquest és l'orgull de la nostra Catalunya, que el dret no venia mai de dalt, sinó que el formava el mateix poble. Parlava el senyor Galés que el dret no era el dret d'un príncep ni el dret d'una oligarquia, sinó el dret del poble. Sí, senyor Galés, el dret del poble; però el vertader dret del poble és el que s'ha format ell mateix, no el que l'oligarquia que hi pugui haver dintre un Parlament vingui a dictar contra el dret del poble que s'ha dictat ell mateix, i amb el qual ha viscut en pau, harmonia i tranquil·litat durant segles. Aquesta és la nostra i aquesta és la verdadera sobirania del poble. Afortunadament, vivim en un poble que el té molt profund aquest principi de justícia i dret i de respecte a les relacions jurídiques. El que han de fer les autoritats i el Parlament no és res més que encaminar-lo perquè ell mateix vagi evolucionant per ell mateix, però no contradir-lo, no matar la font que ha estat sempre del dret de Catalunya. Encaminar al poble, sí; fer que dintre la contractació hi hagi tota la llibertat possible posant en situació d'igualtat a tothom, això sí; perquè pugui contractar amb aquesta absoluta llibertat; però deixar que aquest principi tan respectable de la lliure contractació que ha estat la base sempre del nostre dret a Catalunya no vingui a ésser destruït i no vingui a ésser enderrocat precisament en el moment en què ens donen la facultat de fer-nos i dictar-nos el nostre dret.

Ah!, quan jo hi penso, penso que el mal que s'ha fet a la gent del camp amb apujar-li una mica la renda que percebeix o l'interès del seu treball (*Rumors i rialles en la Majoria.*) diguem-li com volgueu, és un mal immens, que no solament de pa viu l'home; és un mal immens perquè li heu tret una d'aquelles coses que més estimava per a la seva pròpia dignitat. Fins ara, fins avui, fins que ha vingut aquesta agitació no hi havia home a Catalunya que es considerés honorable que no digués amb orgull merescut: «La meva paraula és una escriptura», i vosaltres heu destruït això i amb això que heu destruït mitjançant un tros de pa més o menys gros acabeu amb la dignitat que abans tenia aquest home. (*Rialles en la Majoria i Minoria socialista.*)

Però és que és més; és que no són les Lleis de la monarquia, ni aquestes Lleis nascudes de la sobirania espontània del poble el que defensem en defensar el principi jurídic de què s'han de complir els contractes que hi havia, donant una forma més fàcil perquè puguin complir-se amb els menors inconvenients. Si són les disposicions mateixes de la República a les que apellava en el dia d'ahir i torno o apellar avui. Si són els Decrets que s'han donat per la República amb els quals s'ha dit als pagesos que podien ajornar el pagament mitjançant la consignació del 50 per 100 de les seves rendes, a condició de què si després

resultava que no havien de corregir-se els seus contractes per abusius, es pagués la totalitat de la renda que tenien en virtut de contracte! De manera que tota aquella apellació respecte de Lleis de monarquia i de Lleis de Dictadura desapareix amb aquesta sola consideració. Si no demano res més que el compliment de les disposicions de la República i sou vosaltres els que fugiu de les disposicions de la República i voleu establir arbitràriament — perquè no obeeix a cap principi de dret — aquesta quota que establíu, que porta una desigualtat extraordinària a tots els estaments de la terra. I deixo el que fa referència a l'administració de justícia, ho deixo de banda perquè això ha d'ésser el Govern el que digui s'hi s'ha de respectar o no l'administració de justícia. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

Jo no sé si deixo de recollir algunes de les coses que han dit el senyor Tauler i el senyor Galés, en recollir les manifestacions que vaig fer el dia d'ahir. Si fos així, jo no voldria que ho prenguessin a desconsideració, al contrari,estic disposat a recollir-les en el moment en què m'ho facin present, però he de dir-vos que tot el que ha succeït i tot el que està succeint a l'entorn dels contractes de conreu no es mira, no s'ha mirat per res d'anar a cercar un major rendiment en la terra, una major productivitat agrícola. En el dia d'avui que es parla tant i tant de què la propietat ha de complir la seva funció social, frase com tantes altres que s'han creat darrerament, que no se sap ben bé què vol dir, però que si vol dir que en realitat ha de servir perquè l'economia d'un poble, el benestar social sigui major, el que s'hauria d'anar a cercar seria aquesta major productivitat de la terra, i en tots aquests conflictes del camp no s'hi ha anat: s'ha anat solament a cercar el canvi del titular que tenia la utilitat de la terra. I en el terreny de fets, en la situació de fet, ha succeït que amb l'agitació mateixa que s'ha produït, les terres indubtablement no han estat conreades tan bé com ho eren abans ni, per consegüent, hagi produït més gran augment en l'economia social i no han aconseguit complir de la millor manera què es volia, com es feia abans, la funció social que dieu que ha de tenir la propietat. Desenganyeu-vos, nosaltres hem tingut, tenim encara recentment, podem tenir amb les modificacions que siguin justes i equitatives, un sistema jurídic econòmic agrari que ens envejava tothom, que tothom deia que era un sistema modèlic, que s'havia d'acceptar i què tant de bo que s'estengués, amb el qual efectivament s'ha anat millorant la productivitat de la terra mitjançant esforços de tots, propietaris i conreadors, en què efectivament és un model també tota l'agricultura de Catalunya. Sistema econòmic jurídic agrari d'una complexitat extraordinària, perquè els contractes de conreu són de tant diferent manera que s'ajusten i es pleguen a cada condició de terreny, a cada condició de finca, a cada condició de manera de cultiu, i tot això, tot això — teniu-ho en compte — ha costat molts anys i molts segles d'arribar-ho a aconseguir. En un moment es pot destruir causant a Catalunya un mal immens.

Per això, jo deia que confiava en què l'alta res-

pensabilitat que el Govern segurament té dels seus actes i del que ha de proposar i del que ha d'aprovar, farà que es prenguin aquelles mesures perquè s'arribi a la solució dels conflictes del camp, però que no es destrueixi allò que tant i tant ens ha costat de guanyar i que ens ha fet a nosaltres envejables per molts altres pobles del món. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Molt poques paraules, senyors Diputats, car les objeccions del company Serra i Moret i les meves no han estat encara contestades. No em proposo altra cosa que recollir una promesa de la Comissió i rectificar un error de la mateixa Comissió. La promesa, en quant el senyor Galés ens ha dit que hi havien les portes obertes per a modificar i perfeccionar el dictamen de la majoria de la Comissió. A aquesta promesa li donem nosaltres tot el valor que té, i suposem que està feta mirant cap aquí (*Assenyant els escons de la Minoria socialista.*) i no cap allà (*Dirigint-se a la Minoria de Lliga Catalana.*). L'error és al dir que nosaltres hem fet objeccions al dictamen de la Comissió des del nostre punt de vista de Partit de classe, i he d'advertir que fins ara en aquest moment no hem fet un contraprojecte de classe, perquè no és l'hora. Aquesta oposició classista podrà venir quan discutim al Parlament el Projecte definitiu, però no pot venir ara que estem discutint un Projecte petit per a posar fi a una situació de fet i en el qual la nostra solució marxista no seria admesa ni en principi per la Majoria. No hem fet altra cosa que situar-nos en el punt de vista de la pròpia Majoria, que va voler que tots els seus antecedents de propaganda, de prosselitisme i de promeses, tinguin la seva continuació i la seva conclusió lògica. I això és el que reflectim en el nostre vot particular. Res més que això, i altra volta, per acabar, torno a recollir la promesa de la Comissió i espero que en treurem uns bons fruits per als pagesos de Catalunya.

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: Senyors Diputats: Com sigui que el senyor Abadal, amb molt bon criteri, en rectificar i contestar o recollir observacions fetes pel senyor Galés i pel que parla, ha dirigit moltes vegades les seves contraobservacions a tots dos, a l'amic Galés i al que parla, jo he de fer-li avinent que si en recollir només les que a mi fan referència incorregués també en alguna omisió, no ho prengui a descortesia, ni desconsideració; tant més, com és costum meva procurar ésser el més concret possible, i en aquest cas no voldria entrar en un terreny que pogués correspondre al President de la Comissió, l'amic Galés.

Així és que recollint la primera observació, que aquesta sí que directament me l'ha fet, i és de si al considerar en el dia d'ahir que l'origen d'aquests conflictes venia de la guerra europea, o de la gran guerra, i que el que parla hi donava una similitut o semblança entre el problema de l'arrendament urbà i el problema de l'arrendament rústic o del camp i que el senyor Abadal no ho entén així, contra les seves observacions, jo li manifesto que crec, modestament, que jo estava en el cert.

Evidentment que la puja de lloguers a les grans

ciutats fou motivada per l'agombolament de la gent que vingué a aquests grans nuclis ciutadans; carestia d'habitacions, Llei de l'oferta i la demanda, cosa natural, puja del preu dels lloguers. Però, senyor Abadal, és que en el camp no reflectiren els efectes del conflicte europeu? Si no en la densitat de població, hi varen reflectir i deixaren sentir els seus efectes en la puja d'aquells elements indispensables a l'agricultura, elevació en el cost dels elements necessaris per a la producció, i justa correspondència també en l'elevació dels preus dels productes de la terra. I la relació entre un problema i l'altre és ben patent, perquè si bé en la terra — i d'això ens queixem i d'aquí provenien els conflictes — no es modificava el preu renda o la quota-part, no es modificava en el paper, però es modificava en la realitat i en la suor i en les despeses que portaven; perquè qui hi guanyava era el propietari i qui hi perdia era el conreador. Subsistint la mateixa proporcionalitat, el que en treia el propietari, renda neta, si era sobretot en fruits, que és la immensa majoria dels contractes de conreu a Catalunya, representava un doble o un triple del valor que tenia abans de l'any 14. En canvi, per al conreador representava una disminució, en quant els adobs de la terra, en quant els mateixos jornals havien pujat de preu. És en aquest sentit que jo creia i mantinc encara aquesta similitut o semblança entre els dos problemes.

Un altre punt també dirigit directament, de què aquests conflictes s'havien de resoldre mitjançant les revisions; formulada la demanda i trameses en tots els seus efectes les revisions, havia de resorgir altre cop el dret, havia de tornar en peu la Llei. És l'argument que jo feia ahir i que la realitat a bona, de què aquestes revisions no es poden portar a cap, no per culpa dels que varen acudir amb les seves demandes a temps, sinó per la mixtificació dels encarregats de complir-les i acatar-les. Perquè els conreadors, si no haguessin trobat totes aquelles dificultats, aquells obstacles i aquelles mixtificacions, haurien seguit, com ja començaren alguns, fins a l'últim les sentències de revisió, però en veure que eren burlats en els seus drets i en veure a més que potser es burlava inclús l'esperit del legislador, la Llei de la República, no va voler seguir i va esperar que es produís el conflicte, perquè després d'aquest conflicte ha de venir forçosament la solució.

El senyor Abadal, en el dia d'ahir posava com a gran argument el compliment de la Llei, l'obediència a la Llei. Senyor Abadal, en el procés d'aquests conflictes que ara hem de liquidar i solucionar, jo el comino a què digui quins són els que han complert la Llei i qui els que no l'han complert. En altres termes, quins són els que han provocat aquests conflictes.

Si després d'aquells Decrets confusionaris, en intervenir la Generalitat de Catalunya s'hagués respectat per part dels propietaris el cèlebre pacte de la Generalitat, del 21 de setembre, quan el camp estava en ple conflicte, quan hi havia allí les collites, quan els raïms es feien malbé, si s'hagués respectat aquell pacte tampoc tindríem agreujat el conflicte com el tenim avui. I no solament no es va respectar aquell pacte, pacte que acceptaren els conreadors de la terra creient que tenien més dret d'aquell que se'ls concedia en aquell pacte, però que per la pau i la tranquil·

litat del camp i de Catalunya s'hi avingueren; resultà que a conseqüència d'aquell pacte que compliren i abonaren la majoria dels conreadors, ens trobem avui encara que, havent constituït dipòsits molts d'aquells que signaren el pacte i el compliren, i que a més disposaren la part corresponent de fruits, ara es troben que els senyors propietaris no han complert un dels extrems d'aquest pacte, que consistia en donar les facilitats mitjançant el mutu acord perquè se'ls tornés almenys el dipòsit en diners, i avui dia hi han consignacions en metàl·lic en el Jutjat, i els propietaris tenen allò a què tenen dret, que és la part proporcional dels fruits.

De manera que a compliment de Lleis, i obediència de Lleis i de pactes, potser, senyor Abadal, sense potser, la raó és dels conreadors del camp i no dels propietaris.

I en quant a l'estat actual, en quant al desig de pau, de tranquil·litat i de resolució, ¿no s'havia quedat, encara que no constés en cap escriptura, que havia d'haver-hi una treva al camp de Catalunya, fins que es proposés la resolució d'aquests conflictes? Doncs bé; sembla que aquests dies hi ha molta pressa en acabar de fer executar sentències que estaven pendents d'execució, sens dubte perquè han estat aconsellats en vista del dictamen de la Comissió i pel que pogués ocórrer. No és aquesta, certament, la manera de buscar la pau i la tranquil·litat; si fins ara ho havien deixat en suspens, en suspens havia de quedar!

I en quant a si al camp, senyor Abadal, no havien fet ressò les Lleis de la Monarquia i l'imperi de la Dictadura, jo recordo perfectament que, durant molt temps i fins l'adveniment de la República, als camps de Catalunya, el conreador tenia la boca tapada i la consciència aferrada, sota l'amenaça constant del comiat per part del propietari — que el propietari obligava, tenia el conreador o l'arrendatari privat inclús de la llibertat de consciència i de tots els seus drets polítics —, vegi si això no era imperi de Monarquia, vegi si no era imperi de Dictadura.

Es ara que s'ha exclamat; ara, perquè ha manifestat la seva voluntat; abans hi havia al camp més Monarquia i més Dictadura que a la ciutat, molta més.

I en quant, senyor Abadal, a la solemnia manifestació que la paraula en boca d'un propietari del camp era una escriptura, encara que no constés en un protocol o en una signatura, podria ésser en l'aspecte vulgar, però dissortadament, davant dels interessos que no consta en els protocols, s'ha esfumat fa molt temps. Exemple pràctic: el que ha passat al camp de Catalunya amb els contractes de rabassa i d'arrendament. Durant molt anys, conforme tothom amb què tenien un caràcter perpetu, un caràcter d'emfiteusi perpètua, però en quant vingueren els motius d'aquest conflicte, quan vegeren que de la terra podien treure'n més profit, en quant afectava a aquests interessos, i el propietari va veure la possibilitat de gaudir-se'n mitjançant desnonament, ja tingué cura de buscar interpretacions i desvirtuar aquell contracte i donar-li la forma d'arrendament. I quan vingueren els Decrets de la República, donant el dret de revisió als conrea-

dors del camp, no faltaren gestions: més gestions i realitzacions per a variar la forma d'aquells contractes d'arrendament en contractes de societat, per obstaculitzar aquestes revisions. De manera que allò que la paraula és una escriptura, és segons la influència de l'interès del propietari.

Crec, senyor Abadal, que he recollit la majoria de les observacions fetes directament al que parla. Repeteixo que si algun oblit he tingut, no s'ho prengui a desconsideració, i si és possible i el cansament de la Cambra no ho impedis, també el recolliria.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. GALÉS: Procuraré ésser breu en aquesta rectificació, per a recollir els punts més objectius expressats tant pel senyor Abadal com pel senyor Comorera. No em faig la il·lusió que siguin els meus arguments els que arribin a convèncer el senyor Abadal de la falsedat de la seva posició; no em faig la il·lusió que el que no han pogut fer els fets evidents, ho pugui fer la meua modesta argumentació.

Així és que únicament em limitaré a fer constatar que si el senyor Abadal sap preveure aquelles raons i arguments que han de fonamentar la posició d'aquesta Comissió, com defensa del dictamen, això no vol dir altra cosa sinó l'agidesa d'intel·ligència del senyor Abadal, no vol dir la inanimitat dels fonaments en què aquesta Comissió es basa. No cal anunciar tots aquells arguments que se sap que són la força d'una posició dialèctica; per a treure força a aquesta posició dialèctica; la força queda incòmode tal com era abans. El senyor Abadal el que ha demostrat era que es preparava molt bé la fugida en quant sabia que l'havíem d'emprendre pels punts flacs de la seva posició lògica.

Però he de rectificar també alguna interpretació que no he sabut donar amb prou claredat. Quan parlava de la filiació, quan parlava de la seriositat del procés de millorament que es segueix sempre entre les classes baixes de societat, entre els treballadors arribant als nivells superiors i millores de vida, no incidia en la puerilitat de voler fer creure que hi havia una relació de pares a fills, una relació genèrica. Sabem que precisament són aquells propietaris que avui es mostren més refractaris en acceptar les noves normes de vida, les normes de relació jurídica més humana entre els homes i respecte de les coses, aquells que tenen una ascendència física relacionada amb els remenses.

Això no desfà res de la meua tesi, que suposava únicament el procés històric de l'ascensió de les classes inferiors o treballadors de la societat, a un millor nivell de vida. En referència als actuals pagesos rabassaires, pocs — que ja s'han preocupat prou bé de fer-los desaparèixer, que ja han tingut bona cura amb les mils formes amb què es pot abusar de la ignorància, de convertir una rabassa en un arrendament! — jo recordo, ja que citem algun fet particular per a il·lustrar les nostres explicacions, aquelles expoliacions de què han estat víctimes la majoria dels arrendadors actuals de la part sud en les comarques tarragonines, en aquelles terres, que es diu i es diu molt

bé que es treuen de l'Ebre, en aquelles terres que unes maresmes insalubres han estat transformades per l'únic esforç del treballador en uns arrossars fruitadors; i se'ls hi ha donat el permís de treure aquelles terres del fang i del llot inhòspit, mitjançant la promesa d'un emfiteusi, d'un arrendament perpetu. Però es tracta de gent ignorant, perquè així l'ha tingut les classes que han vingut usufructuant el Poder fins ara; són gent completament inculta, analfabeta, ignorant dels seus drets, ignorant de l'escriptura, sense saber signar. ¿I com poden tenir llibertat, si no tenen signatura? I aleshores s'ha transformat aquell emfiteusi perpetu en un arrendament mitjançant una senzilla llibreta que semblava que sols era per a portar els comptes d'aquella terra. I després, ara, avui, com ha vingut que aquella terra és rica, és grassa i pot ésser horta, se'ls llança amb un senzill desnonament aprofitant un petit oblit, enganyant expressament aquell arrendador ignorant perquè no dispositi a temps i en forma la seva quota-part.

(Ocupa la presidència el Vice-president segon, senyor Martínez i Domingo.)

Aquest és un de tants exemples que podríem retreure, i prefereixo aquest, perquè es tracta de les meves terres.

I pregunto: En les terres de Tarragona i del Penedès, quantes rabasses queden avui dia? bona expressió del senyor Abadal que reconeix les en arrendament i han acabat en desnonament?

Sí, senyor Abadal, els fets són quelcom més forts que les paraules; si els fets no poden convèncer-vos de la inanitat de la vostra tesi, les meves paraules no podrien fer-ho. Però he de recollir, encara que sols sigui per cortesia, aquella bona expressió del senyor Abadal que reconeix les diverses formes d'interpretar els fets històrics. Jo somreia interiorment en pensar que es treia com una glòria de Catalunya l'existència d'una Generalitat que no vacillava en canviar d'amo en deu o dotze anys, quatre vegades; una Generalitat que lluitava per l'existència de l'esclavatge dels pagesos de remensa i pels mals usos. ¿Aquesta és la tradició catalana que a nosaltres ens ha d'emmirallar? No. Aquesta Generalitat que feia una concòrdia que la llançava com un llaç o un parany perquè s'hi agafessin els pagesos una vegada estaven convençuts de la completa inutilitat dels seus precis i llàgrimes; aquesta concòrdia d'aquella Generalitat potser no ha obtingut la interpretació en alguns dels historiadors que servien la tesi històrica. Tal vegada Bofarull. Però, ah!, mireu els amics de la veritat i els que expliquen i escriuen la història tal com va ésser i us diran que allò no era més que un parany; i quan els pagesos estaven disposats a complir, varen fer els senyors de la Generalitat una cosa molt semblant al que es va fer quan aquí es plantejava una concòrdia amb la Generalitat, quan aquí es plantejava una Comissió Mixta, i s'havia convingut i es restà d'acord en què en fóra President un home de la solvència del senyor Serra i Moret. En el precís moment, quan havien convingut aquells homes de paraula que sabien signar, varen trencar la seva paraula. Veieu quins exemples podem prendre de la his-

tòria, quan en tenim uns tan eloqüents, molt a prop dels nostres ulls! Però no entrem en disquisicions històriques, perquè de la història el que resulta evident és la condemna de tots els errors i de tots els abusos que, tal vegada, varen tenir la seva justificació en el seu temps, però que en el curs del temps, en el pas del temps, han estat condemnats definitivament. Però el cert és que aquella visió d'una Catalunya feudal, d'una Catalunya senyorial, que a vegades sembla que és l'única que mereix l'admiració dels vostres ulls, a nosaltres catalanistes de soca i arrel, la nostra admiració no la sentim per aquella Catalunya medieval; sentim la nostra admiració per a una Catalunya constructiva, projectada en el futur, que sigui justa i liberal, en la qual càpiguen tots els afanys dels homes.

I vosaltres ara feu una sèrie de retrets a la pagesia i li dieu que no té paraula, quan no li heu donat llibertat ni signatura, i s'ha dit per algú que els pagesos eren lladres, eren delinqüents; i també s'ha dit que eren dropos i que acabaven de fer malbé les terres i la producció agrícola de Catalunya. D'on heu tret aquestes conclusions? ¿Com pot admetre's que un home que visqui esperançat de tenir un major rendiment del seu treball, treballi menys? ¿Es que es vol fer creure que els nostres pagesos són boigs, que s'han tornat boigs? ¿Es que es vol fer creure que els nostres pagesos no tenen un esperit de conservació, ni tan sols aquell egoisme que moltes vegades els hi retreieu? No. Els nostres pagesos treballen amb goig, treballen amb afany per a fer més forta la riquesa total de Catalunya, quan ells hi troben remuneració més justa.

Esteu lliurant una gran batalla contra una Llei que, en definitiva, és transitòria; i que a la producció agrícola de Catalunya cap mal pot fer. Que a una de les parts correspongui una major o menor quantitat de la producció, la riquesa total de Catalunya serà la mateixa, qualsevol que sigui el regateig que es faci sobre la part; igual serà la riquesa total de Catalunya que l'amo es quedi amb un cinquè més o el pagès amb una vuitena, perquè, sigui com sigui, tot queda a casa.

De manera, senyor Abadal, i per acabar, perquè vull ésser breu, per a donar pas a les intervencions intel·ligents dels meus companys, jo sols procuraré recollir algun altre punt que em sembla essencial de l'acusació que s'ha fet a la Comissió, o potser al Govern; i el Govern, ell parlarà. Però a nosaltres ens toca dir la nostra posició. Dieu que som una gent que atempta, segons les vostres paraules, al Dret i a la Justícia, que fem greuge a la Justícia i al Dret.

La qüestió, senyor Abadal, la mireu des de dos punts diametralment oposats, perquè per a nosaltres, sou vosaltres els qui no sabeu quin és el Dret i la Justícia, i nosaltres creiem que la nostra posició és de Justícia i de Dret, no de juridicitat. Perquè — recordeu-ho bé — en el procés de Jesús, per la juridicitat es va crucificar el Just. I nosaltres no volem mentides legals ni veritats oficials, sinó anar al fons de l'assumpte, anar a la realitat de les coses. I la realitat de les coses ens diu que som nosaltres els que estem al costat de la Justícia i al costat del Dret. Justícia i Dret que únicament pot definir-los la so-

birania popular; i únicament la representació autèntica de Catalunya, reunida en el Parlament, pot dir la seva paraula sobre allò que és Dret i Justícia.

Ens dol no poder recollir punt per punt la interessantíssima dissertació del Diputat senyor Abadal; ens dol, perquè es presta a multitud de consideracions el seu parlament; sobretot quan s'equivoca d'una manera tan llastimosa en les causes immediates de l'aparició del conflicte.

Potser estaria malament que jo recordés, per tractar-se de personalitats prou eminents, il·lustres i amigues, que era l'any 1923 quan a una gran assemblea al Teatre Marina de Barcelona es donava naixement a la Unió de Rabassaires, amb el que queda demostrat que fou abans de la Dictadura. En el Teatre Marina quedaven fetes les conclusions que han mantingut els rabassaires des d'aquella època, i aquestes disposicions sorgien el gener de l'any 1923, després d'altres antecedents que els podríem relacionar amb la primera República. I sorgien perquè les havia donat, les havia fet néixer, aquell home il·lustre, aquell màrtir de la República, Francesc Layret, aquell pensador pregon que en la seva ment havia tingut una concepció exacta en el sentit de què la renovació social i política no podia fer-se sense la col·laboració de les masses camperoles, sense anar a recollir llurs afanyos, no pas a crear-los. Aquí està la vostra equivocació. No hi ha ni dotze apòstols que puguin crear un moviment tan vast com el dels rabassaires a Catalunya. Feu molt d'honor als homes, per molt il·lustres que siguin, en creure que un Companys, per molta que sigui la seva vida de sacrificis i de dolors en pro del proletariat, pugui aixecar tota la pagesia de Catalunya, encara que tingui col·laboradors com un Riera, un Aragai i altres companys. Us equivoqueu si creieu que la paraula d'aquests homes pot aixecar aquest abrandament en unes multituds tan vastes com les que representa la pagesia de Catalunya.

Pot fer-se una agitació vulgar, pot fer-se una faramalla i un foc d'encenalls, però aquest és un fenomen social que té les seves arrels històriques allà on hem dit, i si aquestes prèdiques han tingut èxit, és perquè han recollit els dolors i les angoixes de la gent del camp, i ara veiem que el conflicte ha trucat a la porta en l'instant en què ha pogut fer-ho. ¿I per què? Perquè era aquesta gent del camp la que ella mateixa ha possibilitat el poder plantejar-lo, perquè és aquesta gent, no de Catalunya, sinó de tot Espanya, a la que debem l'adveniment de la República, i per això l'adveniment ha estat tan senzill i suau, perquè es tractava d'un moviment contra del qual no hi havia resistència possible; perquè la pagesia, que era abans el suport de la monarquia, en quant s'ha girat, no ha deixat absolutisme ni monarquia possible. Abans triomfava a moltes ciutats la República, però al camp el que triomfava era el sistema caciquista de la monarquia. Ja ho he dit una vegada. Els pagesos tingueren l'esperit de fer la Revolució i no hi ha hagut resistència possible. La monarquia ha obeït a l'instint de conservació en salvar el cap i els bagatges i deixar-nos a nosaltres perquè arregéssim els conflictes, malgrat que aquella monarquia s'hagués atret homes que avui pretenen donar-nos lliçons a nosaltres.

Aquesta és la situació dels fets, i no voler-ho reconèixer, no voler donar unes solucions a aquestes situacions de fets, és la posició de la Lliga Catalana.

No ens digueu que hi ha una solució donada. Jo no puc referir-me més que al vot particular que ha estat presentat, i aquest diu, d'una manera ben clara, ben taxativa i que no dona lloc a cap mena de dubte, que nosaltres ens hem d'atendre únicament al que hi havia abans del 14 d'abril del 1931.

Aquestes són les breus observacions que em dol molt no poder recollir amb tota amplitud, que m'han estat suggerides pel parlament del senyor Abadal.

En quant al senyor Comorera, jo dec dir-li que aquesta Comissió quan diu que no posa el seu amor propi en les seves conclusions, quan diu que per la seva banda queda la porta oberta a totes les suggerències i a totes les proposicions, ho diu el mateix a la Unió Socialista que a la Lliga Catalana. No desitjaríem altra cosa sinó que Lliga Catalana comprengués la seva situació, i aquest no és cap consell que li donem, que ja té prou edat perquè li hàguem de donar consells...

El Sr. COMORERA: ¡Massa; les té totes les edats!

El Sr. GALÉS: Però el desig nostre seria que deixés aquella actuació obstructionista i en el fons contrarevolucionària per a convertir-se en una força conservadora, en un llast, si voleu, o en un xic de fre, que donés una estabilitat a la República i a l'autonomia, però no allunyant-se de la col·laboració a les tasques del Govern de Catalunya, i això vol dir que tan obertes han d'estar les nostres possibilitats per a l'admissió d'esmenes a una banda com a l'altra.

Les esmenes són elles mateixes les que s'han de justificar i és la seva virtualitat el que en tot cas ha de millorar el Projecte, però no les hem pas d'atendre pel sol fet de què vinguin d'una banda o d'una altra. En aquestes esmenes la Comissió tenia, ultra la seva convicció particular i la seva tendència política, també particular, l'obligació de mirar els problemes amb una serenitat objectiva. Tenia l'obligació de deslligar-se potser un xic de la seva apetència de Partit per a fer una obra que correspongui al to governamental que necessita Catalunya en l'hora present, i per això ens posem en aquesta situació de reflexió, de serenitat i de judici. (*Molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. ABADAL: Em permet la Presidència?

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: Breus paraules per a rectificar. Únicament vull dir al senyor Galés, a la Comissió i a tot el Parlament, que obrarien amb injustícia si ens suposessin una actitud d'obstrucció. No; nosaltres compremem que hi ha un conflicte i que s'ha de resoldre. La Comissió en el dictamen exposa el seu pensament i nosaltres hàviem de presentar un altre exposant el nostre.

Ara, que nosaltres col·laborarem discutint aquesta Llei per a veure si podem introduir totes les millores possibles, tan aproximades com sigui possible al nostre punt de vista. Això és evident; crec que no solament és el nostre dret, sinó que això constitueix també el nostre deure, i jo em congratulo de què al capdavant d'aquesta discussió que hem tingut amb el senyor Galés i amb

el senyor Tauler, acabi el senyor Galés amb les paraules de què queda la porta oberta per a millorar la proposició feta per la Comissió i veure si s'arriba a una solució de justícia i d'equitat, que acabi efectivament, però efectivament, no pas en el paper, d'una manera pràctica i eficient, els conflictes que s'han produït al camp de Catalunya.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Coromines.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: Hauré de limitar-me en aquest discurs a recollir les observacions i objeccions que s'han produït en aquesta discussió així d'una manera sintètica, perquè se n'han fet tantes, s'han contraposat d'una manera tan eloqüent, que crec que puc abstenir-me en bona part del seu resum. Per altra part, com que aquest Parlament actua davant d'una opinió pública que té expedida tota la seva llibertat de manifestació, tal vegada també serà prudent de contestar algunes de les coses que s'han dit fora d'aquí respecte del Projecte que la Comissió ha presentat. Perquè — i començant per aquesta última part —, nosaltres ja comptàvem que el Projecte seria rebut una mica malament per tothom, per tots dos estaments afectats per la reforma; perquè, moltes vegades, les actituds aquestes no responen a una posició crítica, sinó a un sentit de polèmica, de batalla, i cadascú i cada banda solen exagerar els seus arguments, no precisament per voler portar a la raó al contrari, sinó per a utilitzar-ho com una mena de projectil o d'arma d'atac per a la defensa del dret propi. Ja hi comptàvem amb això, però potser no comptàvem amb tanta cosa com ha vingut.

Jo no vull reunir aquí ni vull repetir ni tan sols una mena de florilegi de les galanures d'estil i dels conceptes que s'han dirigit a aquest pobre Conseller de Justícia i a aquest Govern i a aquesta Comissió. Ens en han dit de totes: des de que no tenim cap autoritat, que no tenim cap homogeneïtat de poder ni de composició, que no tenim cap mena de capacitat ni jurídica ni econòmica, fins les paraules gruixudes, que és millor de no recordar; de tot ens han dit. Però de totes aquestes coses, jo només en vull recollir una síntesi, síntesi que tal vegada pot explicar alguna de les coses que han succeït aquí en formar-se el dictamen de la Comissió. I és que en resum, l'estament que ha rebut més bé aquest Projecte primer — tot sempre parlant d'una manera relativa — ha estat l'estament propietari. Hi havia que veure, només a l'endemà de la presentació d'aquell Projecte, com el reberen els periòdics de la nostra ciutat. L'estament propietari hi trobava una equanimitat, un fonament jurídic, de calma, de bona intenció. Per l'altra banda, certament, venien les protestes dels pagesos, que es cridaven a engany i deien que nosaltres no havíem correspost a les coses que el nostre Partit havia promès en les seves propagandes. I això ens havia de fer reflexionar.

Això ens havia de fer reflexionar i havíem de pensar «potser ens hem acostat més del que devíem a un estament i hem deixat d'escoltar l'altre; potser al prendre tant al peu de la lletra el motillo format per la Comissió Jurídica Assessora ens hem excedit a favor de l'estament propietari i hem arreconat massa, no hem escoltat, una manifestació viva de l'estament treballador». I això ha vingut encara con-

firmat, accentuat, amb la composició de la Comissió parlamentària, composició que, per la meua banda, ni he pogut ni he volgut controlar. Ha vingut la Majoria i ha format una Comissió i, realment, en aquesta Comissió hi havia una brillant representació d'aquells homes que més aviat es decanten a la contemplació de les coses des del punt de vista dels pagesos, que no pas des del punt de vista dels propietaris. I, naturalment, d'això ha nascut una crítica del pensament del Govern, expressat en el primer Projecte del Govern, i li han pervingut unes reflexions i unes consideracions i una mena d'oposicions que al Govern l'han hagut de fer reflexionar.

Ens deien, en els primers dies d'aquesta discussió, els senyors de la Lliga Catalana, que hi havia una disparitat tan gran entre el Projecte del Govern i el de la Comissió, que calia que aquí es manifestés d'una manera clara si és que hi havia una discòrdia entre els representants de la Majoria i els que constituïen aquest Govern. Jo tinc que dir que aquesta discòrdia, com va manifestar d'una manera clara el senyor Pi i Sunyer, no ha existit ni existeix. Hi ha un Projecte que va rodant; hi ha una primera idea que es va formant, que es va complicant, que es va modificant, i un moment d'aquesta idea és el Projecte del Govern. I un segon moment d'aquesta mateixa idea és el Projecte de la Comissió. Que en el Projecte de la Comissió hi hagi pogut influir aquesta manera de recollir el Projecte per part de l'opinió pública, jo seria un temerari si ho negués. No solament no ho nego, sinó que ho dic aquí. Que hi hagi un canvi, que hi hagi un acostament, una variació de solucions, tampoc tinc per què negar-ho. Jo crec que en tots els Projectes que es presenten a tots els Parlaments del món, des de la primera idea que llança el Govern a la discussió, fins a l'elaboració definitiva del Projecte, hi ha sempre variacions, algunes vegades força substancials, que s'han originat a conseqüència del contrapunt de la discussió. Que no és necessari que el Govern faci sobre això manifestacions, és absolutament evident. Ara que ve a tom, com l'altre dia va fer-ho en ésser requerit el nostre Conseller primer, ara que ve a tom, ho farem i ho direm. Està molt clar que a cada moment que el Parlament o que la Comissió introdueixi una reforma als Projectes del Govern, no és cosa de què s'aixequi el Govern a fer la manifestació de què allò ho accepta, que hi està conforme i que no hi té cap inconvenient. Jo entenc que els Governos en aquest Parlament, com a tots els altres, tenen una manera de manifestar aquest acatament a l'obra de les Corts, i una manera que és ben clara i honesta. En el moment en què es presenta alguna qüestió que s'oposi als sentiments o a les orientacions polítiques del Govern, aquest planteja la qüestió de confiança i diu: «O es vota això o jo plego»; i aleshores, si és que el Parlament va en contra de la decisió o de la proposta del Govern, el Govern que sap el seu deure, ha de dimitir. Però d'això, a què cada dia, a què a cada article, per cada vot particular, per cada dictamen s'hagi d'estar constantment aquí repetint que el Govern hi està conforme, hi ha una distància tan gran com la distància que hi ha entre aquest costum generalment establert i una rígida concepció dels deures governamentals.

(Ocupa la presidència, novament, el senyor Casanoves.)

I bé, ¿en què consisteix aquesta variació? Si prescindim d'aquesta granissada de paraules que ha caigut damunt del Projecte, alguna vegada força ofensives, i anem a veure quines diferències essencials hi ha entre els tres dictàmens veurem que fins entre el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora i el d'aquesta Comissió, no hi ha un canvi de posició del problema. Tots tres s'han proposat enfrontar-se davant d'un problema i l'enfronten d'una manera que els és comuna. ¿Que hi ha després en el tant i en el quant i en la forma variacions? Aquestes variacions jo ja les vaig explicar en quan separaven el Projecte de la Comissió Jurídica d'aquell primer Projecte del Govern, i ara vaig a explicar les variacions que hi ha introduït la Comissió ratificant respecte d'elles la conformitat d'aquest Govern. Hi ha una idea general que domina en el dictamen de la Comissió. En el dictamen de la Comissió es proposa que aquest nus que s'ha fet a conseqüència de l'acció revolucionària que es deslligui sobre la base d'una partió en la proporció del 50 per 100, i que això es faci reduint a la més mínima expressió els conflictes que hauria de venir a provocar una nova actuació de caràcter judicial. El Govern havia proposat com a màxim, no com a tipus fixe, com a màxim de les pretensions dels propietaris, el pacte de la Generalitat. Però això era en quant fes relació amb les collites passades i en quant a la collita que pogués venir d'aquí el 31 de desembre en què se suposa que aplicada la nova Llei ja aquesta nova Llei gran regularà les noves relacions, no es fixava un tipus, però es deia que les Comissions arbitral de districte el fixarien tenint en compte aquells pactes, aquells convenis, aquelles reunions col·lectives que havien precedit a l'estat actual i que podien determinar en cada comarca una diferència de posició. I ara, en comptes d'això, ve la Comissió i diu: No, anem a salvar només el 50 per 100. Jo he de fer notar que la diferència entre el pacte de la Generalitat i aquells altres que podien sorgir a conseqüència dels acords de les Comissions arbitral de districte, i aquesta altra proposició generalitzada d'una partió a raó del 50 per 100, pot tenir compensacions que justifiquin l'acceptació d'aquesta diferència. Una de les observacions que realment en varen produir impressió quan vaig discutir amb els membres de la Comissió aquest punt de vista fou que amb el dictamen del Govern probablement es produiria un nombre tan gran de reclamacions i de judicis tramitats en la forma més simple que es vulgui, que tal vegada o farien inútil el Projecte o dificultarien en gran part la seva actuació i que calia trencar d'una vegada, deixar els dubtes, perfilar una solució o altra que per a venir d'una manera tallant no calgués haver-la d'actuar ni haver-la d'aclearir en els Tribunals de Justícia ni en el si de les Comissions arbitral de justícia. I es deia: Entre aquest pacte de la Generalitat i aquest altre pacte que ara es proposa aquí hi ha una diferència mínima i en canvi té l'avantatge immensa que per a venir fixada en la Llei no ha d'ésser objecte de nous judicis, d'una polèmica, d'unes trenta o quaranta mil polèmiques, que haurien de produir-se en el cas que el Projecte del Govern restés

en la seva primera forma. I jo que no sóc tossut i que m'agrada escoltar les raons que se'm donen, i que vaig veure en aquesta forma tranxant, en aquesta forma definitiva i clara una simplificació del problema, que sempre és útil quan es tracta de fer coses revolucionàries, vaig proposar al Govern de la Generalitat que l'acceptés perquè era més clara, perquè era menys enredada, perquè era menys propensa a la producció de nous conflictes.

I d'aquí ve tot; totes les diferències que hi ha entre el Projecte del Govern i el de la Comissió, es poden reduir a això, i si no vegeu: El Govern proposava en el seu Projecte que la Llei tingués una doble finalitat, la finalitat de resoldre els conflictes ja plantejats i la finalitat de resoldre l'aplicació d'aquests principis a les collites que vinguessin amb posterioritat a la presentació de la Llei primera i abans de l'aprovació definitiva de la Llei segona. Però una vegada s'accepta que no és necessari que hi hagi un primer judici per a fixar la repartició de les collites passades i un altre per a les collites que puguin venir, sinó que des del primer moment es fixa un 50 per 100 com a tipus per a dirimir aquesta discòrdia, no calia fer separació d'aquests dos moments i podia aplicar-se en tots dos casos un mateix principi, i aleshores havia de desaparèixer del Projecte del Govern aquella necessitat de tenir en compte les collites que havien de venir. Amb un avantatge, que jo no sé que ningú hagi reconegut en el Projecte de la Comissió, no ja aquest avantatge, que prou s'ha explicat de la seva simplicitat, sinó de l'avantatge de què hi cabia una reducció en el terme d'aplicació d'aquesta Llei, avantatge apreciable per a totes dues parts, perquè era anticipar la resolució i l'acabament de la violència. Dèiem nosaltres que la Llei regiria fins el 31 de desembre, i la Comissió proposa que aquesta Llei que és transitòria només regeixi fins que s'hagi aprovat l'altra Llei. Si nosaltres treballem, si aquest Parlament continua posant la seva ferma voluntat en la resolució del conflicte, jo crec que molt abans del 31 de desembre podrem donar ja per acabada la vigència d'aquesta Llei que ara transitòriament hem d'aplicar i podrem anar a aplicar aquella altra definitiva en la qual s'hauran pogut tenir en compte tots els principis jurídics que puguin donar-nos una resolució definitiva. Jo no sé veure que no hi hagi diferències de redacció, no dic que no hi hagi alguna altra diferència de procediment, però sí dic que no té res que no es pugui concloure en aquestes coses que ara he explicat. Però com que ja dic que encara en poden venir d'altres de modificacions i aquí hem sentit unes ofertes, per part de la Comissió, rebudes com se mereixien per la Minoria socialista i per la Minoria de Lliga Catalana, jo he de dir que en quant a mí, per si ens haguéssim de regir per la meua manera d'ésser, que jo no tiro per estàtua, perquè sóc un home vivent, que té la voluntat ferma de continuar sentint i veient i escoltant la realitat i atenent-se a la realitat; i si aquí es plantegen punts de vista nous i problemes nous, jo recabo el dret de canviar de pensament, perquè jo no tiro per estàtua, sóc un ésser vivent. Per tant, amb tot allò que no vingui de contradicció i d'abandonament de principis i rectificació de posicions hauré d'avenir-m'hi, i si realment hi ha un fonament per al canvi, si s'ha produït aquí una manifestació de vida, si ha

aparegut una realitat nova que ens obligui a canviar de pensament, no tenim cap tossuderia i estem disposats a imposar-nos aquestes modificacions damunt el nostre esperit i la nostra manera de pensar. (*Molt bé!*)

Però hi ha en això un altra diferència, que no està ja en el sentit profund de la cosa, sinó en la seva major precisió. El dictamen de la Comissió puntualitza més que no puntualitzava el del Govern una limitació del conflicte, que precisament ha merescut per part de la Minoria socialista, que es dirigissin al dictamen de la Comissió censure que no mereixia el dictamen del Govern. Fins en això he de reconèixer també que porta una millora a la resolució del problema el dictamen de la Comissió, que limita concretament els casos de conflicte. Diu: a tot arreu on no hi hagi hagut discussió fins ara no hi haurà discussió durant la vigència d'aquesta Llei transitòria ni s'acceptarà nova discussió. S'hauran de atendre les parts per a la seva resolució als pactes que hagin fet, als convenis que hagin acceptat i no més allà on s'hagi produït ja el conflicte, s'aplicarà aquesta Llei, perquè allà on no hi hagi hagut conflicte, no se n'admetran de nous.

I deia el senyor Serra i Moret, i ha tornat a sostenir el senyor Comorera, que aquest era un defecte, perquè això donaria lloc a nous conflictes. Jo no sé si també en aquest sentit advocava avui el senyor Abadal al dir que nosaltres plantejàvem aquí les qüestions sobre la base d'una desigualtat irritant. Jo he d'oposar a aquestes idees aquest pensament: que aquesta Llei no és una Llei per al fonament, per a l'establiment d'un nou sistema. Aquesta és una Llei per acabar, per a liquidar un estat de fet. Nosaltres ens trobem amb què de fet, en algunes parts de Catalunya, la Llei no existeix, senyor Abadal, que l'autoritat és inoperant. Això s'ha produït per les causes que ara es vulgui, perquè n'hi ha per a tots els gustos i podríem anar a agafar-les de tan lluny o de tan a prop com vulgueu; però que ja està fet, que l'edifici s'ha esgabellat i que això de voler acollir-se sota d'un edifici esgabellat no em sembla que sigui cosa d'home raonable. No existeix la Llei, no actua l'autoritat, hi ha una colla de gent que no paga, que no compleix els contractes, i això s'ha produït per les causes que s'hagi produït, però ara està així, i això nosaltres no ho volem arranjar, no ens proposem arranjar-ho per aquesta Llei, per l'establiment d'una nova norma jurídica, sinó que mentre ve aquesta norma jurídica ens veiem en la necessitat de veure com es liquida aquesta situació creada. I jo no trobaria raonable, em semblaria temerari — i jo us prego i prego sobretot al senyor Comorera que es fixi en les conseqüències del que ens proposa —, no trobo raonable que perquè en alguns casos hi hagi hagut conflictes, nosaltres haguem de generalitzar les solucions a tot arreu. És a dir, d'una manera potser excessivament pintoresca, perquè joestic expressant-me amb una serietat i una formalitat que potser no accepta res de pintoresc, però d'una manera pintoresca es podria dir que això no fóra lògic, com no ho fóra que perquè un home s'hagués trencat una cama, a fi i efecte d'establir l'igualtat entre tots els ciutadans, el Govern disposés que tots els altres es trenquessin també una cama.

El Sr. COMORERA: Això és infantil, senyor Coromines; és d'una ingenuïtat meravellosa.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo, na-

turalment, m'he de manifestar tal com sóc, i com que sóc un home ingenu, m'he de manifestar ingenuament. Jo deixo la malícia per al senyor Comorera i em quedo amb la meua ingenuïtat. Cadascú és com és. Què li hem de fer.

Però jo tinc aquí unes notes que demostraran la importància d'aquest punt de vista. Hi ha més de mil pobles a Catalunya. D'aquests pobles només en tres-cents setanta s'ha plantejat el conflicte, i hi ha hagut casos de revisió. Però aquests tres-cents setanta pobles si en treiem tots aquells en què els casos de revisió no han arribat a més de deu, i això encara es refereix a les demandes i no als arrendataris, perquè n'hi ha que tenen ells sols més de deu revisions, es redueixen en més de cent, aleshores quedem que hi ha vuit-cents vuitanta pobles a Catalunya, on o no s'han produït judicis de revisió o aquests judicis no han passat del nombre de deu, i que només hi ha uns dos-cents seixanta i tres pobles a Catalunya on s'hagin produït aquests judicis. I encara, de molts d'aquests pobles on s'han produït en aquesta extensió, es podria fer, no diré cas omís, però sí una atenció molt moderada, si es té present que el conflicte, en tota la seva intensitat, s'ha limitat a una sola comarca de Catalunya. És la comarca del Penedès, de la qual han irradiat a les comarques veïnes casos de revisió que s'han produït allà amb una major intensitat. En el Penedès solament, d'aquests 29,000 casos de revisió se n'han produït 9,334; al Vendrell 2,953; a Igualada, 1,870, i a Sant Feliu, 1,451. De manera que en aquesta comarca limitada a una part de la província de Barcelona amb la seva limitrofe de Tarragona, s'han tramitat 15,607 casos de revisió, o sigui força més de la meitat de tots els que s'han produït a Catalunya. Però si encara tenim en compte que en aquests pobles no s'han produït casos de revisió i on hi han hagut dipòsits o retencions de fruits hi ha hagut també pagesos que han complert, hi ha hagut gent que s'ha vingut, veureu que no podríem estendre a més d'una desena part, i encara em sembla que exagero, a una desena part de la família pagesa, l'existència d'aquest fet revolucionari de la retenció dels fruits o del pagament indegut, sigui com sigui, de l'antiga proporció o de l'antiga part que s'havia de pagar al propietari.

I bé; jo dic, si ara nosaltres acceptéssim el principi del senyor Serra i Moret o la proposta del senyor Comorera, nosaltres hauríem de dir, doncs, que tot això que només ha succeït a una de cada deu mil famílies pageses, ara s'aplicarà a les altres nou; ara nosaltres anem a generalitzar aquest conflicte, i jo em penso que els homes de Govern poden tenir en compte les revolucions i mirar de resoldre els problemes de fet que plantegen, però que no tenen dret des del Govern de generalitzar el desori, de dur-lo allí on la revolució, en aquest termes que jo dic, encara no ha arribat. Per això és que nosaltres proposem aquesta limitació, perquè si no ho féssim així, ¿no veieu l'enormitat del conflicte que es produiria? Que el que s'ha produït fins ara és no res davant del que vindria, perquè totes aquestes nou dècimes parts de les famílies pageses, tots s'han arreglat i tots han pagat i seria cosa d'haver d'exigir a tots els propietaris el retorn d'una part de les quotes, o potser per al pagès el retorn d'una part dels beneficis obtinguts amb el conveni.

El Sr. COMORERA : Però, si no parlem de retorn. És aplicar-ho des d'aquesta Llei fins a la nova.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Aleshores jo no veig bé en què quedem en això de la igualtat, perquè si hem de començar reconeixent que davant dels fets consumats no hi ha una qüestió d'igualtat, sinó de reconeixement, no hi ha una qüestió de justícia, sinó de visió del fet, ¿a què ve a parar ja aquesta idea de la igualtat? No hi ha igualtat possible, perquè no es tracta d'una relació jurídica; es tracta de què s'ha trencat un vas, de què s'ha desgavellat un edifici, que s'ha produït una desgràcia i anem a curar aquesta desgràcia, a reparar els efectes d'aquesta desgràcia, a preparar el país perquè pugui acceptar d'una manera lliça i plana la nova norma jurídica que anem elaborant aquí al Parlament de Catalunya.

En quant al senyor Abadal, jo li he de contestar un argument que, si fos cert, crec que seria el més gros, el de més virtualitat dels que s'han esgrimit aquí. Deia el senyor Abadal: «Fins el 10 de juliol de l'any 1931 aquest problema que se us ha plantejat, no existia, però aquest problema l'heu plantejat vosaltres, la República l'ha plantejat; l'Esquerra o l'ha plantejat o l'ha agreujat, i ara ens veniu aquí a voler arranjar les coses, els problemes, les diferències que heu creat vosaltres mateixos.» I jo dic que si això fos cert, senyor Abadal, aquest fóra l'argument més fi, més agut per a demostrar la incapacitat d'un Govern i d'una Majoria, per a resoldre un problema que tingui plantejat. Si nosaltres amb la nostra intervenció hem creat el conflicte, en nom d'aquesta torpesa no podem venir al Parlament de Catalunya a proposar una solució; nosaltres si hem esguerrat el fet, esguerrariem també el remei. Aquest argument seria prou agut per a destruir la nostra capacitat d'acció, si aquest argument fos cert.

Però ja avui aquí s'ha parlat d'aquestes coses d'una manera més o menys indicada, i orientada en el sentit en què jo la voldria orientar, però, en primer lloc, cal dir que aquest problema té unes arrels molt profundes, a les quals jo ja em vaig referir en presentar el Projecte al Parlament, i ara no he d'insistir respecte d'elles. Es tracta d'una profunda, d'una greu transformació social que ha produït un ambient que ha permès l'agreujament d'aquest problema. Ja en temps de la primera República, com recordava aquí, em sembla, el senyor Galés, i abans i tot en l'any 1870, el senyor Pi i Margal denunciava l'existència dels contractes de rabassa morta i la forma en què estaven aquests contractes a Catalunya, com un dels perills per a l'ordre social i com un dels problemes del camp que calia resoldre, i aleshores ell tractava de resoldre'l amb la seva afirmació del principi que la terra ha d'ésser d'aquell que la treballa.

Però, qui no es recorda, sobretot si té cabells blancs, com el senyor Abadal i jo tenim — a mi quasi no me'n queden ja de negres ni de blancs —, qui no es recorda de totes aquelles lluites de l'any 90 de la centúria passada, d'aquelles sublevacions de tot el Penedès i del Vendrell, d'a-

quella guerra, perquè allò fou una guerra, amb els seus oradors, amb les seves batalles, amb la seva efervescència que durà anys...

El Sr. RIERA : I amb l'exèrcit.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret... i amb intervenció de la força pública, tot basat sobre aquest conflicte del camp que ara ha renascut. ¿Com pot dir-se que això és una cosa nova que ha creat aquesta Esquerra que encara li faltaven molts anys per a venir a la vida pública, quan aquest problema ja encenia les ànimes i les abrandava al Penedès?

Però és que després de tot això ha vingut encara una nova evolució. Hi ha totes aquestes causes generals, hi ha les que hi havia ja en aquells temps passats, però observin-se les reclamacions dels pagesos fins cap allà l'any 17, i fins aleshores encara la reclamació principal consistia en la durada del contracte. Encara aleshores es tracta d'averiguar si és una emfiteusi o no és una emfiteusi. Es proposa, per exemple, en un manifest, que l'arrendament dels camps sigui, almenys, de vint-i-cinc anys, n'hi ha d'altres que proposen un arrendament perpetu, n'hi ha d'altres que proposen que sigui per a cent anys, però quasi totes aquestes solucions i totes les explicacions i totes les manifestacions es limitaren a aquest aspecte de la durada del contracte, a posar el propietari en el cas de no poder desnonar el pagès.

Però aleshores, al cap de pocs anys, aparegueren ja noves reivindicacions, i aquestes reivindicacions són fruit d'una realitat, d'un canvi evident que s'ha produït en la realitat. En l'assemblea de l'any 23, al Teatre de la Marina, ja es va una mica més enllà i es parla d'altres coses; aquell problema ja té una semblança exacta amb el que s'ha desenvolupat avui. Perquè hi hagi fins l'exactitud en les persones, aquí tenim el President d'aquella assemblea, el senyor Francesc Riera, si no ho recordo malament, fou el President de l'assemblea del Teatre de la Marina.

Ja s'ha plantejat d'una altra manera el problema, i el problema s'ha plantejat de manera errada, i d'aquesta errada vénen conseqüències que en portaran a la crítica dels Decrets que darrerament han tractat de resoldre aquesta qüestió. Aleshores es va plantejar malament aquesta qüestió, perquè la van fer massa semblant a una altra amb la qual jo no dic que no tingui relació. Jo afirmo, al contrari, com el senyor Tauler, que existeix una relació entre les dues menes de contractes. Però s'ha tractat de resoldre-ho com si hi hagués una completa paritat entre els contractes d'arrendament de finques rústiques i els contractes d'arrendament de finques urbanes, essent així que la manera com ha afectat la guerra a uns i altres, és absolutament diferent. Sobre uns i altres ha pesat la transformació social que la guerra ha produït. Efectivament, en quant a la finca urbana el fenomen predominant ha estat el de la seva carestia. Durant algun temps la societat no havia estat per a construir, no s'havien fet cases; i per altra banda, s'havia produït un corrent immigratori cap a les ciutats. Faltaven construccions en les ciutats, i l'amo s'aprofità d'aquesta carestia, i hagué d'ésser un Govern conservador, em penso recordar que era el Ministre Bugallal, el que va tenir de córrer a resoldre aquest problema i a evitar els conflictes que s'anaven a pro-

duir a conseqüència d'aquesta carestia de les habitacions.

I es va fer la Llei aquesta de pròrroga d'arrendaments urbans, Llei de caràcter absolutament temporal perquè responia a aquesta temporalitat també de la carestia de l'habitació, en un moment determinat del nostre desenvolupament social. Però aquesta crisi no era de la mateixa transcendència, ni tenia la mateixa causa, que la que s'ha produït en les finques rústiques. Aquí actuaven altres causes; i aquestes altres causes les anirem a trobar per camins totalment diferents.

Jo recordaré al senyor Abadal, que abans de la guerra, el petit comerciant girava a Barcelona i a totes les poblacions que es trobaven en cas semblant, amb una diferència entre l'engròs i la menuda, del 10 o del 15 per 100. I si el petit comerciant guanyava el 10 per 100 en la venda, ja creia que feia negoci; però ara s'ha produït una transformació de tal naturalesa, s'han complicat aquestes relacions de tal manera, que avui ens trobem amb que el petit comerciant moltes vegades ha de girar amb benefici brut del 50 per 100, del 80 per 100 i fins del 100 per 100, i encara diu que perd diners. Això és degut, sens dubte, a una complicació dels tributs, de les formes noves de distribució de les càrregues socials i és un problema massa complicat perquè aquí l'anem a desentranyar en les seves causes. Però és un fet, i aquest fet és evidentíssim.

Nosaltres hem vist moviments de baixa de les primeres matèries, com en els cuiros i en el cotó, i hem vist com es reduïen els preus d'aquestes primeres matèries en la meitat, en la tercera part i en la quarta part, i, no obstant, el preu de les sabates no baixava ni tampoc baixava el preu dels vestits; i és que per damunt del preu dels vestits i del calçat actuen moltes causes que produeixen alces de preus, que vénen a compensar i fins a superar aquella baixa de preus determinada pel preu de les primeres matèries. I això, fonamentalment això, explica la injustícia d'un contracte que s'hagi tractat abans de que aquests fets es produïssin. Perquè suposi el senyor Abadal que s'hagués fet un contracte entre un capitalista i un botiguer amb aquests tractes: «Tu vendràs les mercaderies que jo et portaré, i del 15 per 100 del benefici brut me'n donaràs la meitat.» Si després de produir-se la transformació social avui operada es deixava subsistent aquest contracte, el botiguer es trobaria amb que hauria de donar la meitat d'aquella diferència entre el preu de cost i el de venda que ell hauria de retenir en tot el seu augment perquè és damunt d'ell que posen els efectes de la transformació social. De manera que si ara es gira amb un 50 o 60 per 100 de benefici brut, el botiguer hauria de donar la meitat, i això seria la ruïna del botiguer perquè és ell el que necessita tot l'augment per a pagar les despeses i poder viure.

Aquest és el fenomen aplicat al camp. Els pagesos continuen donant ara la mateixa quota-part que donaven abans que vingués aquesta transformació social; i aquesta repartició de la quota-part ara és injusta, perquè els fenòmens aquests que han produït la transformació de la societat vénen a agreujar molt més les càrregues dels homes del camp, que les del capitalista, que senzillament treu una renda del seu capital. I a conseqüència d'això aquests contractes s'han fet

injustos, no perquè hi hagi hagut augment, sinó que radicalment, substancialment, en la distribució de la quota-part s'han fet injustos, i això explica el resultat de les solucions que varen voler donar-hi els Decrets de l'any 1931. Perquè observi el senyor Abadal que en aquests tres Decrets, principalment el de l'11 de juliol, però també en el del 6 d'agost i el del 31 d'octubre, sempre es parteix de la mateixa cosa: que es justifica la revisió del contracte només que quan aquest contracte hagi tingut augment de preu.

Però, senyors Diputats, és que no havent augmentat la quota-part del propietari i fins havent disminuït si la disminució fos petita, la injustícia que la evolució social hagués produït damunt del contracte subsistiria malgrat que el preu en aparença no hauria augmentat. En adonar-se d'això els pagesos que no són precisament uns filòsofs ni coneixen les causes de l'evolució social, i que s'havien engrescat amb el principi de la possibilitat de reformar els seus contractes en veure que les revisions eren impossibles, es varen cridar a engany, perquè se'ls va demostrar que el terç era un terç a l'any 14 i a l'any 1924, i no existint augment de la quota a part no cabia la revisió. El seu desengany provenia de que la injustícia quedava per fora de la possibilitat de la revisió.

Per això tampoc tenen aplicació en el nostre cas aquestes exclamacions que feia el senyor Abadal aquesta tarda respecte de la injustícia iritant que representa la igualtat en la solució. No hi ha igualtat, senyor Abadal; és molt diferent la solució, perquè aquesta Llei no es fica a desentranyar ni a modificar les diferències que abans existien i feien que cada contracte tingués les seves Lleis, perquè hi ha contracte d'un terç, d'un quart, d'un cinquè i d'un octau; i aquí nosaltres no ens fiquem en canviar aquestes diferències. De manera que no hi ha igualtat en la solució.

El que nosaltres proposem es conseqüència d'una transformació social, i aquesta transformació social l'evaluem ara en un 50 per 100.

Nosaltres diem que ha canviat el valor de la moneda; cada pesseta d'abans en val dues o tres d'ara; i nosaltres tenim en compte aquest fenomen d'una manera indirecta, senyor Abadal; però ara no es tracta de fer una demostració econòmica respecte els canvis. Però si tenim en compte aquest fet i altres, i d'aquests fets que vénen manifestant-se d'una manera comuna, nosaltres en treiem una sola conclusió, és perquè les causes d'injustícia també són úniques, i, per tant, se'ls ha de donar un mateix remei. Si nosaltres féssim ara distincions, si ara ens entretinguéssim aquí a veure si un contracte especial era just i un altre injust, si aquest tenia de més o de menys, nosaltres ens prendríem una funció, que crec que no és pròpia del legislador. Nosaltres coneixem l'existència d'una transformació social, i pensant que aquesta transformació social és igual per a tots, hem de dar solucions iguals per a tots. I això no implica que nosaltres desco-neguem les diferències que hi ha entre els contractes, perquè aquestes diferències que ja existien, nosaltres les hem respectat.

Però el senyor Abadal que havia començat amb aquella crítica que jo deia que seria molt aguda si fos certa, deia: Vosaltres heu produït aquest conflicte i, per tant, esteu incapacitats per a resoldre'l, i afegia després que la solució solament pot ésser una. És simple la posició de dir que durant un període de temps s'ha obert la possibilitat de la revisió dels contractes, que aquesta possibilitat s'ha actuat jurídicament, que la revisió està acabada, i que, en conseqüència, cal tornar als contractes, tornar a la Llei. Però jo dic que aquesta història que ens ha fet el senyor Abadal és pura i simplement la història del fracàs d'una solució de caràcter jurídic, i que damunt d'aquest fracàs no podem nosaltres fonamentar el pervenir.

S'ha tractat l'assumpte impròpiament, erròniament, per dues raons que s'han exposat a propòsit de la resolució del mateix, i s'ha orientat malament. I quan la gent ho ha vist així, quan ho han vist així els Jutges, els propietaris i els parcers, tots a la una han abandonat aquest camí. Veieu la memòria del senyor President de l'Audiència de Barcelona quan reuneix en un text únic totes les dels Jutges especials que han estat encarregats de resoldre els conflictes.

En aquesta memòria es fa avinent que aquest procediment solament ha tingut una efectivitat en comptats casos i han estat aquells que l'han trobada en els actes de conciliació.

De manera que, per exemple, en el districte de Tortosa, havent-se presentat més de nou-cents casos de revisió de contractes, set-cents han acabat en el període de l'acte de conciliació. Allà on hi ha hagut un Jutge, o una colla de gent que han anat encaminats a la conciliació voluntària, s'ha arribat a alguna cosa i s'ha modificat el contracte, però allà on no s'ha anat per aquest camí, la solució judicial ha estat inútil.

Jo no sé si amb els dits de la mà n'hi hauria prou, però crec que sí que amb ells es podrien comptar els casos de revisió que han estat resolts en el terreny judicial, i quan es tracta de jugar amb xifres tan importants com les de 29,000 i 30,000, i si s'hi afegeixen els tres mil resolts abans, s'arriba a la de trenta-tres mil revisions i es poden comptar amb els dits de la mà les solucions per un determinat sistema, queda palesat el fracàs d'un procediment per a la solució d'un conflicte.

No podem dir, doncs, que ja s'ha fet la revisió, i, per tant, que cal tornar a la Llei, sinó que hem de dir que ja que la revisió ha estat inútil, n'he d'arbitrar una altra. Aquest és el punt de vista, però sostenir contràriament que s'han fet ja les revisions, que s'han donat uns terminis, que s'han dictat normes errònies, de tal manera que uns i altres ho han tingut que abandonar, i, per tant, que hem de donar la cosa per resolta i tornar a la Llei, això no pot ésser. El que hi ha, senyor Abadal, és que per totes aquestes raons i altres que ja he posat de manifest en altres ocasions i que no he de reproduir, l'antiga Llei s'ha fet injusta, que el moll de la Llei ha d'ésser la justícia i que quan aquest moll desapareix de la Llei, s'esvaeixen d'ella les essències que la feien sagrada. No hi ha Llei quan ha deixat d'ésser justa, no es pot demanar d'allí endavant, la seva aplicació. I nosaltres diem que la Llei vella es va fer injusta, que el contracte no existia i si existia era viciat

en la seva essència i que, per tant, nosaltres hem de crear una nova norma jurídica, i aquesta és la voluntat d'aquest Govern.

Davant de tot això, en lloc d'anar amb expedients i en lloc de tractar de la constitució dels dipòsits, nosaltres venim aquí i proposem una norma nova, una Llei nova, la que tornarà a nodrir-se d'essència de justícia, i quan la tinguem la farem aplicar i mentre no la tinguem preparem la terra amb labors de bonança, amb intencions de concòrdia, amb una mena d'amnistia, d'oblit de les coses passades, i deixarem les coses un xic com estan, respectant els fets consumats perquè moltes vegades en voler reparar aquests fets es produeixen pertorbacions més profundes que les que el fet de la revisió hagi pogut crear.

Anem a fer la norma jurídica i mentrestant asahonem, aplanem la terra, per tal de què sigui factible aquell esperit de concòrdia, i per a això armem-nos tots amb un sentiment de rectitud que faci innòcues les injúries, que suprimeixi els atacs i les extremades posicions dels contraris. Anem a posar-nos en una situació que no sigui pròpia del rabassaire ni del propietari, i en aquesta posició anem a fer la Llei amb el propòsit deliberat de complir-la i de fer-la complir. Jo crec que no seria digne d'ocupar aquest banc, l'home que davant de la posició d'un problema com aquest no comencés a fer callar a les veus que diguin altra cosa i que no tingués el criteri resolt de què quan el Parlament hagi parlat no resti més remei que callar i obeir.

Sigui quina sigui la nostra solució, nosaltres no tenim altres termes per a definir la justícia que la deliberació del Parlament de Catalunya que l'ha de declarar, i quan el Parlament hagi parlat, els homes hauran d'obeir i els que ocupen aquests bancs hauran de fer complir la Llei. No cregui el senyor Abadal que de prop ni de lluny existeixi la possibilitat de què per la nostra obra vingui a disminuir-se el prestigi de la nostra autonomia. No hem de tenir en l'autonomia una fe tan migrada que simplement per un acte d'aquesta Majoria s'hagi de viciar en el seu sentit i en la seva existència. L'autonomia no depèn d'això, senyor Abadal.

La nostra autonomia, si és veritat el que hem dit tots nosaltres durant la nostra vida, no depèn d'això. L'autonomia està per damunt dels errors d'aquesta Majoria; aquesta Majoria es podrà equivocar, fins i tot podrà votar una injustícia, però jo sé que Catalunya, que mereix l'autonomia, sabria en tal cas corregir la injustícia, i si la portéssim per camins dolents, tinc fe en Catalunya i espero que sabria restablir la bondat de la Llei contra una majoria que l'hagués desencaminada.

Tinguem fe en la nostra autonomia i en Catalunya i anem generosament i valerosament a resoldre el problema, en la seguretat de què si nosaltres ens hem errat, Catalunya ens sabrà corregir. Per damunt de la nostra Majoria i per damunt del nostre Partit, jo tinc fe en Catalunya, i per això crec que la nostra autonomia, pels nostres actes, no corre perill; en podem fer un mal ús, però l'autonomia no es corcarà. I això, més que aquí — perquè aquí ningú no ho ha dit en un sentit evidentment contrari —, ho hem de repetir fora d'aquí. ¿Què vol dir això d'una multitud de propietaris que amenaça en anar a trobar el Govern de la República si nosaltres l'obliguem a apli-

car una Llei que considera injusta? ¿Per això hem demanat l'autonomia? ¿Per això hem demanat la llibertat, per renunciar a la nostra autonomia i acollir-nos a una força que respecte d'aquesta autonomia és forastera per a fer respectar al Parlament propi allò que un consideri que és contrari als seus interessos? No, no hi ha possibilitat d'això. Si hi ha algú que creu que la Llei que anem a fer no és justa, que ho expliqui al poble i que guanyi les eleccions i que vingui aquí i en faci una altra; però el que trobi que una Llei del Parlament català és injusta i per anar en contra d'aquest Parlament i ofegar la veu de Catalunya pidoli l'auxili del poder de la nostra República, jo dic que aquest és un mal català i que per la nostra part no mereix cap mena de respecte. (*Molt bé!, en la Majoria i Minoria socialista.*)

El Sr. COMORERA: En això estem d'acord.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Nosaltres hem de fer la Llei; l'hem de fer coratjosament; l'hem de fer guiats per un sentiment de justícia, i després hem de tenir el valor de fer-la respectar, de respectar-la i de fer-la respectar. (*Molt bé!, en la Majoria.*) Només en aquesta forma crec que pot parlar un home que vulgui seure amb dignitat en el banic del Govern de la Generalitat de Catalunya.

Res més. Em penso que he anat recollint les idees que s'han formulat aquí. Si amb això poguéssim donar per acabada la discussió de totalitat...

El Sr. COMORERA: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret... si amb això, amb els comentaris naturals que aquestes paraules meves puguin merèixer als senyors de les Minories i de la Majoria que vulguin dir el seu parer, poguéssim donar per acabat aquest debat de totalitat no hauríem perdut la tarda perquè l'única manera d'aprofitar-la ara és anar treballant en el camí de fer una Llei, com ho serà després de fer-la complir. (*Molt bé, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Comorera.

El Sr. COMORERA: Com que ja és l'hora reglamentària, si el senyor President no hi té inconvenient li pregaria que em reservés la paraula...

El Sr. PRESIDENT: En realitat, el debat de totalitat està acabat.

El Sr. COMORERA: Em permet la Presidència?

El Sr. PRESIDENT: Sí, sense perjudici que la V. S., en el transcurs del debat dels vots particulars a la totalitat, pugui recollir o rectificar les paraules del senyor Conseller...

El Sr. COMORERA: Evidentment que ja ho farem si no ho podem fer ara; però jo vull fer observar a la Presidència que el nostre cas és molt diferent del cas dels senyors de Lliga Catalana, perquè els senyors de Lliga Catalana n'han tingut coneixement i han pogut replicar i han pogut confrontar les seves idees amb les dels altres, però a nosaltres, fins ara en aquest moment, no se'ns ha contestat sinó una part de les nostres objeccions i no hem pogut rectificar. Ara, com que nosaltres no tenim cap interès en perllongar inútilment el debat de totalitat, si la Presidència creu que s'ha d'acabar avui, jo, és clar, hauré de...

El Sr. PRESIDENT: No, jo no voldria sotmetre el senyor Comorera a un esforç.

El Sr. COMORERA: Però si el debat de totalitat s'acaba sense que nosaltres haguem pogut fer la rectificació reglamentària, ens reservem el dret de recollir totes les paraules dites pel senyor Comorera quan hi hagi la discussió dels vots particulars.

El Sr. PRESIDENT: Pot fer-se en la discussió dels vots particulars, i així serà reglamentari. Amb molt de gust permetrà la Presidència, en el moment que es discuteixin els vots particulars, que la V. S. reculli les paraules del senyor Conseller de Justícia i Dret; altrament seria reproduir el debat de totalitat. Crec que això donarà satisfacció a la V. S. i a la Cambra.

El Sr. ABADAL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Abadal.

El Sr. ABADAL: No volia dir res més que el que ha dit la Presidència. És indubtable que a les moltes allusions que ha tingut la bondat de dirigir-me el senyor Comorera, jo també hauria de fer-hi algunes manifestacions; però comprenc que la manera més elegant d'acabar aquest debat de totalitat, és que l'hagi acabat el Conseller de Justícia i Dret recollint tot el que s'havia recollit aquí; però ens reservem, com és molt natural, en els vots de totalitat recollir totes aquelles manifestacions a les quals creiem nosaltres que hi hem de fer observacions.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Si em permet la Presidència...

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No per a contestar; és que demano que em perdonin perquè m'he descuidat d'una cosa que realment mereixia una contestació per part d'aquest Govern.

El senyor Tauler va fer una proposició, i jo crec que he de contestar la idea que va llançar aquí el senyor Tauler. Me n'havia oblidat, i per això demano la paraula.

El senyor Tauler va dir: «Hi ha una mena de gent del camp que no troba la solució de les seves tragèdies en aquest Projecte de la Comissió. Són tots aquells que han estat sentenciats per sentència ja executada i que avui tenen les terres que ells conreen, en les que hi havien posat les seves suors, conreades per un altre. Amb tot això que veniu a regular aquí això no s'arregla i cal trobar-hi una solució.» Jo he de dir al senyor Tauler que per la solució que a ell li semblava que s'havia de donar a aquest problema arribaríem a plantejar conflictes de tal naturalesa, que no sé si tindriem poder per a resoldre'ls. L'anar contra d'una sentència ferma i executada només es pot fer per un judici de revisió. Semblava que era aquesta la fórmula que s'iniciava aquí. Jo dic que els judicis de revisió, per la Llei de la República, s'han de tramitar davant del Tribunal Suprem, i jo no sé que nosaltres tinguem jurisdicció per a dir com ha de fer les seves sentències de revisió el Tribunal Suprem. El punt de vista del senyor Tauler és cert; però cal tenir no solament en compte això, sinó altres coses. Aquells que hagin pres la terra després que s'ha produït per una sentència ferma el desnonament, també són treballadors; jo no sé si ells havien de prendre el nou arrendament o no l'ha-

vien de prendre, però també són treballadors que han posat el seu esforç i el seu treball en aquella mateixa terra. Ja hi ha hagut precisament una proposició d'elements obrers, encaminada en aquests casos a què es reconeixés la collita al treballador nou, però volent que després d'això la terra tornés al seu primitiu arrendatari. Ja veieu com les coses es compliquen justament i ja no estem en el pur judici de revisió. Jo espero que durant la discussió trobarem termes de resolució més apropiada. Per això jo em poso a la disposició del senyor Tauler i de tot el Parlament; però en quant als judicis de revisió d'una sentència, jo no m'hi veig en cor, i no les proposaria al Parlament perquè em penso que aquesta solució no fóra ferma ni adequada.

El Sr. TAULER: Demano per parlar..

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: Dues paraules. No era més que una suggerència que em vaig permetre fer, reflectint fets pràctics, reconeguts per l'amic Coromines, Conseller de Justícia i Dret en aquest moment, perquè la Comissió, si ho tingués a bé i trobava una fórmula adient, pogués satisfer aquesta aspiració que jo reflectia.

El Sr. PRESIDENT: Hi ha un altre vot particular de la Minoria de Lliga Catalana. Com que s'ha repartit, si els senyors Diputats no hi tenen inconvenient es pot donar per llegit. Reprodueix el Projecte de Llei de la Comissió Jurídica Assessora.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Un moment, en quant a l'ordre del debat, per si poguéssim

sim establir un procediment que pogués donar al debat...

El Sr. PRESIDENT: La Presidència havia ordenat el debat de la següent manera: acabada la totalitat, venia la discussió d'un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana, pel qual es rebutja tot el dictamen, tota la Llei; després un altre vot particular de la Minoria d'Unió Socialista, i un altre vot particular, que és aquest, reproduint el Projecte de la Comissió Jurídica Assessora, de la Lliga Catalana. Era aquest l'ordre que havia fixat la Presidència, si els interessats no hi tenen inconvenient.

Diversos senyors DIPUTATS: Perfectament.

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat, restant acabat el debat sobre la totalitat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimarts

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió de dictamen de la Comissió sobre el Projecte de Llei creant un Institut contra l'Atur forçós.
3. Continuació de la discussió de dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreus.

(S'aixeca la sessió a dos quarts de nou i deu minuts de la vetlla.)

Journal of Interpersonal Violence 26(10) 1978-1997
© The Author(s) 2011
Reprints and permissions: <http://www.sagepub.com/journalsPermissions.nav>